I. N. J.

VALETUDINARIUM INFANTILE,

Pro Publicâ Perluſtratione
Conſenſu Gratioſæ Facultatis Medicæ
apertum

à

PRÆSIDE

MICHAELE ETTMULLERO,
Phil. & Med. D.

&

Reſpondente

GEORGIO HEINTKE, Olsnâ-Sileſ.

Ad diem Maji. Anni M DC LXXV.

H. L. Q. S.

LIPSIÆ,
Impenſis Nicolai Scipionis Anno 1685.

I. N. J.

SI quis alius, certè ingenioſus per Ignem Philoſophus & Medicus *Helmont, de tenera Infantum Valetudine* eſt ſolicitus, dum nutritionem eorum non ſolum ad *Vitam ſanam*, quin potius ad *Vitam longam* novâ paradoxâque ratione inſtituendam docet. Meritò ſanè. Siquidem mutabilis iſta & inſtabilis Vitæ noſtræ conditio, utut communis ſit omnibus hominibus, inprimis tamen infantibus propria magis eſſe videtur, quatenus ſub tenerâ eorum conſtitutione, minusque validâ viſcerum ſtructurâ, & fermentorum (ſpeciatim iſtius, quod primæ ceu fundamentali inſervit digeſtioni) nondum ſufficienter exaltato vigore, quoscunque ſub nutritione commiſſos errores graviter luunt, indeque fœcunda morborum ſuſcipiunt ſemina, quæ per totũ ſubinde Vitæ curſum pernitioſos fructus progerminare ſolent. Ut ut enim ſub pubertatis tempore, genitalis vigor, fermenti ad inſtar ſingularis, ſangvineæ maſſæ inſpiratus, ſpirituoſiorem in ſanguine excitans fermentationem, & fermenta viſcerum reliqua exaltans, contractas ſub nutritione infantili labes ſubindè auſpicato corrigat, & quaſi abſtergat, ob id namque ſecundum *Hippocr. ſ. 5. aph. 7. Epilepſia quibus ante pubertatem contingit, mutationem recipit:* confer. *Celſus l. 3. c. 24.* Nihilominus hæc ipſa ſuperveniens alteratio, ad *Vitam ſanam* ſuo modo conferens, ad *longam* tamen reddendam hanc ipſam, inefficax & langvida planè deprehenditur. Determinatur namque univerſaliter Vita longa aut brevis, ſanaque aut ægra primariò pro *indole ſeminis parentum*, & hinc *ſecundum alimentorum & climatum bonitates;* Ita ut ipſe inevitabilis Vitæ terminus, divinitus pariter ac naturaliter præfixus videatur, qui ex radicali vitæ ſeminalique primordio ſecundum cauſarum naturalium inviolabilem legem, quibuſdam brevius imminet, ab aliis longius abeſt, quousq; ſcilicet primordiales in ſemine radi

catæ poteſtates vitales ſe extendunt, quem amplificare mediis hactenus quidem cognitis & uſitatis *impoſſibile*, attingere, legitimo cauſarum effectuumqve regimine *proclive*, prævenire ex perverſo earundem uſu, *facilè* poſſumus. Huc namq; alimentorum & climatum inprimis facit bonitas malitiaque, atterens per morboſos affectus robur poteſtatum Vitalium, easq; plus minus enervans adeoq; & brevius & ærumnoſius reddens Vitæ curriculum. Horum inſultus refrænare quidem nonnihil valent regulæ diæteticæ, & rerum non naturalium rigoroſum regimen: ſed ad iſtum vitæ terminum vix exactè ſanam conſervabunt vitam, nedum ut fines ejus ulterius queant extendere: adeò ut fruſtra ſic Claud. *Deodatus*, dum in ſuo *Pantheô Hygiaſt.* ad 120. annos per diætetica media ſalubriter Vitam producendi rationem docere nititur. Longè alia enim pro Vita longâ indaganda ſunt remedia, talia ſcilicet, quæ vitæ radicem ex ſeminali primordio oriundam in ſanguine ceu parte primigenia explicatam, & in ſpecie in parte ejus ♀eâ ceu principio activo, h. e. ut alias explicant, in calido nativo & humido radicali fundatam attingant, eam quantum poſſibile ſartam tectamque partim conſervent, partim balſamicâ quadam virtute ab omni alteratione deſtructivâ præſervent adeoq; primis noſtris conſtitutivis, ut loquitur *Helmont. Tr. arbor Vitæ* aſſimilari vel adjungi queant. Quæ inprimis ex Vegetabili regno, ceu medio inter animalia, & ipſa in radice breviter caduca, & mineralia ceu nobis incompatibilia propriè investiganda docet præfatus *Naturæ Conſultus*, & ex *cedri* incorruptibili ligno haurienda monet, cui alii balſamicam *juniperi* fruticem *Therebinthum* alii ſubſtituunt. Sed quàm pauci hic deſideratam obtinere poſſunt Phyllidem, cum & ipſe *Arcanorum Monarcha Paracelſus* ceſpitaſſe in hoc puncto graviter non paucis videatur. Si ergò ad Vitam longam pertingere non æquè liceat quibusvis, ſaltem ſanam hanc ipſam pro viribus conſervare annitamur. Cum verò cauſas inter, propter quas tam brevi termino circumſcribitur noſtra vivendi ætas, ſimulq; tot morborum ærumnis continuò comitata decurrit, vix graviores inveniantur, ut ex ſupra dictis vel ſponte pateſcit, quā *Parentum plus minus morboſorum character hæreditarius*, & hinc *perverſa puerorum nutritio*, ita ut hæc poſterior unicus ferè ſit fons, ex quo tantum non omnes infantiles

V. eleg. Epiſt. de ſecretis operibus artis & Naturæ miraculis expertiſſimi Adeptorum Rog. Baconis c. 7.

les morboſæ ærumnæ largiter ſcaturiunt, ac ſubinde toto vitæ curſu pertinaciter ægros affligunt, ob id affectuum infantilium ex erronea nutritione enaſcentium & cauſas, & curandi pariter ac præcavendi rationes breviter hac vice delineare eſt animus, cui cœpto *Divinus Archiater*, clementer aſſiſtere velit.

CAP. I.

Hiſtoriam Nutrionis infantum morborumque eorum tunc temporis frequentium recenſet.

§. I.

Nutritio fœtus cum Lacte.

SImul atque in lucem editus eſt fœtus humanus, ligatoq; funiculo umbilicali probè ablutus, lecto reconditur, ut collectis in utero materno recrementis excretis, aptior fiat pro nutrimento Lactis ex mammis vel maternis, vel ad id conductæ nutricis emulgendo. Quo ipſe loco potus ut plurimum ſuſtentatur, eoque ob id frequentius propinato, adeò ut teneriores primis poſt partum menſibus, ſubinde omnibus bihoriis, poſt 3. vel 4. menſes ſexies aut ſepties poſtmodum bis terve ſub unoquoque ſolis circuitu lactetur. Hoc Lactis Potu ſuſtentatur ut plurimum annuo ſpatio, à quibusdam etiam biennio, rarius triennio, ut ut ultimis menſibus etiam potui locis patriis uſitato ſenſim aſſvefieri ſoleat, donec perfectè à lactis uſu removeatur, adeoque, ut dicunt ablactetur.

& cum pulte.

§. 2. Cum hoc lactis liquido, & quaſi Potulento nutrimento ſociare ſolent eſculentas pultes, bis quotidiè ad minimum, etiam ſæpius ſi adoleſcant, magis magisq; easdem propinando ex farinâ ut plurimum triticeâ aut ſecalinâ puriore, & lacte vel aquâ paratas, quas nutrices quædam prius in os proprium ingerunt, cum ſalivâ propriâ colliquefaciunt, poſtmodum in infantum buccas intrudunt, ſub finem mammam præbendo, ut ſuperventu Lactis diluatur probè, & ità facilius ut ſperant concoquatur.

Morbi infantum præcipui.

§. 3. Sub hoc nutritionis curſu, frequentiſſimis tenelli obnoxii ſunt ægritudinibus, quæ & ipſæ poſt ablactationem non ſtatim deſinunt, quin interdum factâ ablactatione demum ſe prodant ob errores circa nutritionem comiſſos. Primitus inteſtinorum tormina frequentiſſimè crucient illos cum quibus excreta alvi à conſvetà flavedine ſubinde deflectunt & obſcuriori Colo-

re ſubinde viridi omninò, porraceam vocant Practici bilem, tinctæ apparent: quin & cum hoc peregrino colore (rarius ſine eo) eadem ipſa non in debitâ fluida æqualiter permixta conſiſtentiâ cernuntur, ſed in parvos quaſi grumulos diſcerpta (mulieres dicunt, es gehet von ihnen wie gehacktes/ oder wie gehackte Eyer) procedunt: præter quas vitioſas excretiones, & copioſior alvi fluxus ſeu diarrhæa non rarò eos delaſſat. Juxta has paſſiones, & vigiliæ pertinaces maximè neceſſariam junioribus ſomnolentam quietem tollunt, aut interrupti pavores eandem turbant, prodromi ſcilicet gravioris mali Epileptici, cui vel maximè iſta ætas eſt obnoxia, ſive interiores abdominis tantum convellantur partes & thoracis, (quod noſtrates vocant die Schwere Noth im Leibe) ſive externa ſimul concutiantur membra, Hypochondriorum præterea flatulenta intumeſcentia, tumorq; præcordiorum anguſtat eosdem, non minus quam difficilis reſpiratio, tuſſisque perquam vel ex eo moleſta, quod aut neſciant aut nequeant rejicere ea, quæ ad tuſſim proritant, niſi repetitus vomitus ſponte natura vitioſa auſpicatò eliminet. Ut ut autem viſcerum & membrorum mollis extenſilitas aptiſſima ſit, pro uberori augmentante nutritione; crebrò tamen exareſcunt potius, aut deficiente nutrimento atrophiâ laborant, aut nutriantur licet, vitio tamen hujus nutritii ſucci prava non raro efflorefcunt tubercula, in ulcera ſanioſa & cutaneas partes inſtar favorum in mellificio exedentia, aut tineæ inſtar cranii tegmina erodentia: quibus malis nec lingvæ artificioſus muſculus, nec palati concamerata ſtructura carent, quin ulcuſculis aphthis appellatis infeſtentur. Ut nihil dicam de febribus variis, in ſpecie lentis, item de variolarum & morbillorum contagioſo inſultu, muſteum tenellorum ſangvinem non minus quam paulo adultorum magis, febrili turgeſcentiâ & tantum non efferveſcentia turbante. Supervenit tandem & dentitio, doloroſa eadem, & peſſimorum ſymptomatum concitatrix: non ſecus ac intertrigo, ſeu cuticulæ tenerrimæ hinc inde facta excoriatio. Ac ne malorum aliquid deſit, Lumbricorum incondita turba, quibus non malis mulctat infantes? in inteſtinis qui hoſpitantur, dum Crinones ſeu capillares vermiculi intercutanea loca catervatim inhabitant.

Humanæ Vitæ miſeria.

§. 4. Talis tantaq; malorum ſtrages imminet pueris, ut

rectè

rectè cum *Plinio in Proœm. Lib. 7. hiſt. naturl.* dicendum ſit, *à ſuppliciis vitam auſpicatur homo. unam tantum ob culpam, quia natus eſt:* aut afferendum cum ſapiente *Solone, homo eſt putredo in exortu, bulla in omni vitâ, eſca vermium in morte.*

CAP. II.

Originem morborum infantilium declarat.

§. 1. Non abſq; præmeitdatâ ratione miratur *Harveus de Generat. animal. Exerc. de Partu. p. m. 501. quî fiat, quod fœtus non tantum ultimis geſtationibus in utero, ſed etiam tandem extra uterum, dum membranis adhuc integris eſt opertus & etiamnum in aquâ ſuâ manens, per aliquas horas citra ſuffocationis periculum ſuperſtes ſit, idem tamen ſecundinis exutus, ſi ſemel aerem intra pulmones attraxerit, poſteà ne momentum quidem temporis absq; eo durare poſſit, ſed confeſtim moriatur.* Aſt æq; ſi non magis mirabile videri poſſit, quod fœtus ex tam ſubitaneâ, adeóq; adparenter periculoſa mutatione, quam ſubit, ſimul atq; ex clauſtris vapidis uteri materni in liberum apertumque irrumpit aërem, noo ſtatim graviter & ferè lethaliter ægrotet? quidni enim loci calidi cum frigido, humidi anxioſiq; æſtuarii, cum aurâ ſiccâ patulâque permutatio, & ab aere in pulmones primò irrumpente & inde ſuccedente reciproco reſpirationis negotio, maxima in ſangvine facta mutatio, totius corporis ſenſibiliſſimam inducat alterationem? Tantam ſanè, quantam poſt hanc inſpirationem, uſq; ad ultimam expirationem per primam totum vitæ curſum, vix perferre videtur animal. Hæc ipſa tamen, quam tunc ſuſcipiunt corporis mutatio infantes, non ad ejus deſtructionem, ſed perfectionem potius tendit. Plus ſanè in receſſu habet operoſum reſpirationis negotium, quam ut vel fuliginum exploſioni, vel ſangvinis ſimpliciter refrigerationi, vel hujus ſaltem circulationi, vel ſoni formationi inſerviat, modo attendamus mirabilem aeris naturam & effectus, ſimulque nexum reſpirationis cum Vitâ, ita ut quamdiu extra uterum vivimus, tamdiu etiam neceſſariò reſpiremus, & contra. Scilicet ad ſangvinis perfectionem & ſpirituaſcentiam vitalem primariò tendit hic Aeris ſuctus, ità ut hujus medio attenuetur & reſolvatur ſangvis in pulmonibus, & imprimis ejuſdem ſulphur hoc modo quo-

Prima reſpiratio multũ habet in receſſu.

quodammodo reſolvatur & volatiliſetur, quo ſub aucta fermentatione in Corde cum Salibus ſanguinis volatilibus coëat in Gas ſpirituoſum volatile ſeu ſpiritus vitales, calidos & probabiliter lucidos, ac ita ſanguis quaſi accendatur. Quod cum ritè fiat primitus in fœtu, dum Utero materno egreditur, non poteſt non ex debitâ perfectione ſanguini tunc primitus inducta, adeoq; ejus majori ſpirituaſcentia & intenſiori incaleſcentiâ ex aucta ej⁹dem fermentatione, cum rapidiori per omnes meatus circulo & uberiori ſpirituum animalium proventu, indeq; organorum corporis quorumcunq; ad motum ſingulari niſu, fœtus quaſi noviter aut propriè animitus reddi & vita perfecta animali dotari, qui antea in uteri materni clauſtris, ſaltem plantæ cujusdam, aut zoophyti vitam egiſſe videtur. Occultum nempe vitæ cibum in aere contineri, ſublimiorum naturæ ſcrutatorum communis fert ſententia idq; ratione Salis ſui, ut ſic dicam, mirabilis, quæcunq; penetrantis, reſolventis & volatiliſantis, atq; univerſalis quaſi ſolventis. Unde tanta reſpirationis ad Vitam emergit neceſſitas, ut quæcunque animalia, ſimul atq; ex ovis ſemel eruperint, aeris perneceſſariô victu nunquam carere poſſint, ipſis etiam inſectis eodem indigentibus, non ſecus ac piſces, aquarum licet incolæ.

Quare infantes omnes non æque lac matris perferre poſſint.

§. 2. Cum E. ad perfectivas potius quam deſtructivas alterationes pertineat, dicta fœtus ſingulariſſima paſſio, quam primò in mundum ingreſſu ſuſcipit, ſaltem hæc ipſa rationem videtur ſubminiſtrare probabilé, qui fiat non rariò, quod matres quædam cacochimicæ, & in ſpecie noſtrates ſcorbuticæ, quos in utero feliciter geſtarunt, & optimè lacteo nutrimento aluerunt fœtus, poſtmodum factâ excluſione citra periculum lactare ipſæ nequeant, quin potius ſi eosdem ſanos conſervare velint, conductæ ad id nutrici comittere neceſſe habeant, qui aliàs ſub proprio matris lacte eô nempe ex quo ipſæ partes corporis primo coaluerunt adeoq; iisdem appropriatiſſimum ſit, continuo ploratu torminibus, non raro quoq; ſupervenientibus Epilepticis inſultibus aliisq; variis pathematis, non leves ægritudines teſtentur, ſubindè ad mortem terminantes: quæ omnia alieno lactis ſuperveniente ſuctu, ſucceſſivè evaneſcant & non raro cum optimo infantis habitu permutentur. Solutionem hujus dubii ſubminiſtrat præfata ſangvinis & totius corporis per inſpiratũ aerem alteratio, ſub qua

ipſa

ipſa ſangvis citatiori fermentatione turgeſcit, & ab inſpirato aëre reſolvitur, unde ſimul morboſa ſemina, ſub nutrimento lacteo in utero matris communicata excitantur, & ceu fermenta exotica partim ſanguinis Craſin vitiant, partim alios à ſanguine dependentes, ſuccos in ſpecie lympham & bilem alterant, aut ipſum ſtomachi fermentum protopepticum inquinant, unde ſucceſſivè largæ morboſorum affectuum ſegetes progerminant. Idque eò magis, quo amplius ſimili, inqvinato nempè à morboſa matre lacte nutritur infans, & ita ſeminibus morboſis, nempè igni oleum, aptiſſimum ſe multiplicandi ſubjectum ſubminiſtratur. Simile ferè hic evenit atq; id, qvod tempore verno, ſub renovati quaſi aëris inſpiratione adultis etiam crebrius accidit, ut ſc. eodem tempore latentia & anteà ſopita morborum ſemina quaſi evigilent, & varios affectus, & corporis paſſiones, ceu tot flores protrudant. Maturè ergo à mammis propriis abigant neceſſe eſt matres tales ſuos fœtus, & alienis in tali caſu tradant, pauperculis licet mulieribus, modo ſub moderata diæta & laborum continuato exercitio, ſanæ magis & vividæ exiſtant, ut temperato & ſalubri tali lacte opprimantur morboſa fermenta, inprimis ſalino ſcorbutica, & corrigantur ſanguinis dyſcraſiæ, qvo conſtans & firma magis exinde conſervetur ſanitas. Ex hoc ipſo etiam ratio indaganda, quare infantes, ſpeciatim noſtrates, recens nati, ſubinde 3. aut 4. à partu die efflorescentiâ cutis miliari purpurâ, germanis der Frieſel dictâ, affligantur, qvatenus ſcil. ex reſpiratione factâ Maſſa ſanguinea intenſiori fermentationis gradu agitata, Salia heterogenea præcipitando ſeparat, & ſeu feculentias non ritè miſcibiles ex ſuo miſto extrudit, quæ ipſa ſeroſo latice, ceu communi nutrimenti & excrementi vehiculo imbibita, occaſione balnei in recens nato inſtituti, & promotæ hac ratione liberioris perſpirationis, ad corporis peripheriam, in ſpecie glandulas intercutaneas miliares deponuntur, ubi cum rubedine, pruritu & aliqvali ſubſequente excoriatione ſeu cuticulæ deſqvamatione pedetentim exhalant. Revera purpuræ noſtratis origo, & ſcorbuticâ affectione matrum originem ducere videtur, cujus productum inter alia pathemata, & purpurata hæc exiſtit efflorescentia.

§. 3. Monitum fuit, ſupra §. 1. ex ſpirituaſcentia majori ſangvinis ab inſpirato aëre promota, indeqve ſpirituum vitalium *Excreta inſantum naturalia.*

 & ani-

& animalium concitatiori impetu, in organis qvibusvis, inſignem ad motus niſum excitari. Exinde namque originem ducit, qvod fœtus recens editus, non tantum artus validè moveat, & vibret, adeoque digitos variè inflectat, ſed quod in ſpecie urinam brevi poſt per urethram emittat, crebriori vomitu cruditates ſtomachi ejiciat, & alvi recrementa varia protrudat. Qvæ ipſa in utero nunqvam naturaliter excernentur, adeò, ut certum ſignum fœtus in partu, ex labore & nimio conatu mortui referatur *Velſchio de Ægagrop. Diſſ. 2. p. 61. cur. 6.* ſi meconium ſeu alvi excrementum antequam fœtus prodierit, emittatur: utut contrarium huic aſſerto exemplum reperiatur apud *Rulandum Theſ. Curat. Empir. p. 300. ſ. cent. 3. c. 66.* Sternutare etiam interdum fœtus recens excluſus obſervatur, dum ex membranâ narium irritatâ, nervis intercoſtalibus per conſenſum connexionis effectis, etiam convulſiva partium cui inſeruntur ſeqvatur commotio & concuſſio. Hæc ipſa tamen omnia, cum opera potius ſint naturæ, qvam morboſa ſymptomata, ob id propius ad affectus p. n. accedamus.

Capita generalia cauſarum morborum infantum.

§. 4. Cauſas E. generales dum evolvimus affectuum infantilium ſupra enarratorum p. n. duæ principaliores ſe offerunt, unde omnes ſupra memorati affectus, primam nanciſcuntur (excluſo tamen ſemper vel vitio parentum hæreditario, vel aliunde hauſto fermento contagioſo) originem, nempè obſtinata *retentio excernendorum*, & perverſa *ingeſtio nutriendorum*, ibi qvidem eminet fecum primarum viarum, & in ſpecie *Meconii ſuppreſſio*, & hinc inſenſibilis *tranſpirationis occluſio*, hic vero primario ſe offerunt *Vitia Lactis & Errata Pultis.*

Cap. 1. retentio meconii.

§. 5. Feces primarum viarum quod attinet, præter ventriculum albicante plus minus, lentaqve materia refertum, pituitoſa & flava, interdum variegata recrementa inteſtina tenuia occupant, ſicuti in craſſioribus excrementa duriora, craſſiora & qvaſi picea, ex viridi nigreſcentia papaverculum ſeu meconium qvibusdam appellata (utut meconii vox generaliter *Hippocrati: de Vict. acutor. ſ. 96. num. 9. quod primum natis exit excrementum denotet*) hoſpitantur, & omnia ex nutrimento per os ſub formatione & nutritione fœtus in utero, hauſto, genita ſunt. Hæc ipſa maturè ex corpore infantis expurganda ſunt, ne retenta diutius, aut pertinacem alvi obſtructionem

inferant,

inferant, aut lactis nutritivi diſtributionem impediant: aut ſub diſtributione per inteſtinorum gyros, idem corrumpant, & æruginoſo virore tinctum ad corruptionem diſponant aut inteſtinis pertinaciter adhærendo & acrimonia acida rodendo, tormina crudelia inducant. Conſtans ſanè Practicorum eſt ſententia freqventiſſimum atrocium torminum, ut & Epilepſiæ eſſe fomitem, feculentiarum harum diutina nimis retentio, & hinc in deterius corruptio: ſicut & Icterum 3. aut 4tô die à partu infantibus ſupervenientem, imò ipſis interdum conatum ex harum qvisqviliarum fonte non ineptè alii derivant. Ipſa Natura provida, ordinaria lege brevi à partu vomitu pariter & ſeceſſu hæc ipſa feculenta qvantocyus ex œconomia animali proſcribit, etiam anteqvam aliud qvid moliatur, præmonſtrans his ipſis viam miniſtro medico, qvid ſub tardiori ejus conatu ipſi agendum ſit. Præ cæteris meconium malè audit, idq; ſuo merito, acidum nempè p. n. eſt, qvod in ejus receſſu peccat. Cum enim oriatur ex nutrimento fœtus in utero qvaſi lacteo, nil aliud eſſe videtur, qvam crudior caſeus, à reliqvâ nutritivâ ſubſtantiâ ſeqveſtratus & qvaſi præcipitatus: qvi ipſe acorem à ſtomacho ſemel conceptum plus minus retinere ſolet, indeqve occurrendo bili in inteſtinis cum eâdem in obſcurum ex nigro-virideſcentem colorem coit, & pedetentim ſub morâ in inteſtinorum cellulis diuturniori coagulatur firmius: qvæ ipſa mutatis mutandis & reliqvis recrementis accomodari poſſunt.

Cap. 2. Tranſpirationis occluſio.

§. 6. Pergo ad inſenſilis tranſpirationis morboſam in infantibus occluſionem, cujus qvanta in omni vitæ genere & ſtatu ſit neceſſitas pariter & qvantitas, eleganter docuit *Sanctorius* in *Medicinâ Statica*; adeo ut corpus noſtrum in continuo fluxu conſtitutum, atmoſphæram certam, ubiqve in ambitu circumfundat. Præ cæteris infantes, cum copioſo ſuſtententur nutrimento, ob id neceſſe eſt; copioſe qvoq; tranſpirent, partim ut nutrimenti tam univerſalis ſeu remoti. Maſſæ ſangvineæ, qvam particularis ſeu proximi, hinc inde diſtributi puritas ab omni vel heterogeneâ vel effœta feculentia partibus non aſſimilabili ſarta tectâqve conſervetur, partim ſi qvid feculenti ſub nutritione enatum ipſis commiſtum fuerit, ex partibus ſolidis eliminetur. Jam vero infantum corpora ordinariò qvaſi cruſta aut lanugine viſcidâ & gluti-

noſâ obducta eſſe ſolent; ex liquore nutritivo in qvo innatant, ſucceſſivè cutis extimæ regioni adhærente, à qva ipſa inſenſilis halitus effluxus inſigniter impediri ſolet. Retenta E. talia transſpirabilia, in maſſa ſanguinea ſi coacerventur hujus æqvabilem turbant fermentationem, & ad febres ordinariò diſponunt, ſin verò ſub poris cutis depoſita hæreant, corruptionem ſubeunt variam, & cum ſalinæ ſimul eſſe ſoleant proſapiæ, & ſalſo ſapore, adeoqve compoſito ſint inſignita, plus minus licet, (vid. *Tachenius Hippoc. Chym. p. 78.* (facilè acrimoniam intenſam, vel ſalſam ſimpliciter, vel idq; utplurimum, ⊖ſo acidam contrahent, unde digeſtione particulari ſeu privatâ partium ſubcutanearum turbatâ, cutanei affectus efflorescunt, alterato & corrupto ab illis retentis nutrimento, earum proximo & peſſumdato plus minus fermento iſtarum partium digeſtivo. Quæ ipſa eò promptius eveniunt ſi & ipſum tranſpirabile ex nutrimento minus temperato oriatur, ſive propriâ culpâ tali, dum in ſe ipſo acrius ⊖ſus aut facilè aceſcibile, aut alias plus minus vitioſum extiterit, ſive digeſtionis primæ errato vel non corrigentis nutrimentum minus adæqvatum aſſumtum, vel ipſum acore. p. n. inqvinantis, tale redditum fuerit. Qvod ſi vero temperata magis, pingviaqve extiterint tranſpirabilia retenta, adeò ut minus, ad acrimoniam ⊖ſo acidam degenerare qveant, cohibita tamen, partim propria naturâ partim tepore loci humido, in infantibus ſemilacteis ad putredinem ruunt, ex emergente tunc alcali deſtruente acidum, qvâ occaſione, larga animalculorum variorum ſeges ſucceſſivè emergere ſolet.

Cap. 3. Vitia Lactis 1. *alieni*, §. 7. Erat hæc excernendorum retentio, ad nutriendorum vitioſam pergo ingeſtionem: Ubi primario ſe offerunt *Lactis vitia*, qvorum primum eſt, ſi fuerit *alienum*, h. e. dum non à propriâ matre tenellis porrigitur mamma, ſed nutricibus hoc negotium committitur. Qvod ut pateat clarius, præſuppono 1. fœtum in utero materno nutriri non ſolum per umbilicum, ſed ſimul etiam per os: vid. *Diſſert. Segeri de Hipp. Orthod. & Democr. Heterod. in Nutrit. fœtus* it. *Cl. de la Courveè, tr. de nutrit. fœtus in Utero* it. *Harveus de generat. Animal. Exerc. 58. & Exerc. de humor.* 2. Nutrimentum utrobiq; non eſſe ſangvinem ſed lac ſeu chylum lacteum, cum ſanguine per arterias (cum aliæ nondum repertæ ſint viæ, in

vaccis

vaccis licet lactantibus inſtituta fuerit inqviſitio anatomica) ad uterum delatum: vid. præter *loc. cit. Needham. tr. de format. fœt. c. 1.* 3. Lac mammarum & ipſum revera eſſe chylum, in mammarum glandulis ſecretum & ductibus particularibus exinde ad papillam delatum: vid. *Deuſing. de Lacte.* & *Charleton Exercit. de Galaxia.* Jam verò unicuiq; mulieri ſuum proprium eſt lac, ſeu ſpecialis lactis proprietas ac idioſyncraſia, (ut taceam Lac diverſum in una mamma obſervatum fuiſſe, ab eo, quod erat in alterâ, *à Lyſero, Obſerv. XI. annex. cultro ſuo anatomico*) oriunda ex ſpeciali fermenti digeſtivi ſtommachalis differentia (nam hoc in unaquaque ſpecie magnam ſubit latitudinem) ſecundum quod, ut in unoqvoqve individuo, tam naturaliter qvam p. n. conſtituto diſtinctus eſt appetitus ita etiam diſtincta digeſtionis eſt ratio, eorundem licet aſſumtorum. Diverſum ergò lac mammarium nutricis, à lacte uterino matris, in ſtomacho infantuli, ipſi aliàs non aſveti, (cum conſveta longo tempore, licet deteriora, inſvetis minus moleſta eſſe ſoleant. *Hippocr. ſ. 2. aph. 50.* indeq; ob intimam ſymbolizationem aſſumendorum c. fermento) non poteſt non ſubire corruptionem & lædere inſigniter digeſtionis primæ arduum negotium, qvin & diſtributum ulterius ad Maſſam ſangvineam, heterogeneitate ſuâ turbare hujus craſin, & fermentationem Vitalem, anteqvam ſucceſſivè ſtomachi fermento alterato, & ſangvinis craſi immutata, conveniens magisqve homogeneum fiat nutrimentum; cum generalis ſtomachi digeſtio præſit qvibusqve ſingularum digeſtionum coqvinis. Inſtituantur licet varia lactis examina bonitatisqve ejus ſcrutinia; fallax tamen eſt, qvod ex conſiſtentiâ, colore, ſapore, pingvedine &c. judicare volunt Practici cum inſenſilia ut plurimum ſint vitia, qvæ lactis corrumpunt miſcellam, ut non tantum in ſeminibus morboſis, cum lacte transplantatis, ſed in ſpecie vitiis moralibus per lac inſenſibiliter communicatis eſt manifeſtum) adeò ut revera lactis conditiones & vires metiendæ ſint ex ſanitate beſtiæ, vitâ ejus & Cibis. *Helmont. tr. ſextupl. digeſt. ʃ. 74.* Cum vero nutrices adſcititiæ ſint utplurimùm pauperculæ, & quibuscunqve eduliis ſubinde latranti reſpondeant ſtomacho; vix fieri poteſt, qvin & Cacochyliâ & inde oriunda cacochymiâ laborent. Morboſæ hæ proprietates naturales, uti per lac communicantur à nutricibus, ita non

 minus

minus etiam morales, de qvo meritò conqveritur *Helmont. tr. Infant. nutrit.* p. m. 523. cum legitimo ſenſu veriſſimum ſit illud *Galeni*, qvod mores ſeqvantur temperamentum corporis: ſic puella v. g. obſervata fuit, admodum ſiticuloſa, ex nutrice bibacula, *à Deodato, Valetud. p. 26.* Cum & brutales proprietates & mores cum lacte in infantem penetrent ac in vitam perſeverent, ut in pueris à Cervæ item à capræ lacte nutricis obſervatum fuit. Sed hæc cum minus faciant ad ſcopum noſtrum, ob id vel ſummis labris ea delibaſſe ſufficiat. Qvæ ipſa de lacte ex chylo elaborato explicata hactenus, fortius adhuc eos ſtringunt, qvi ex ſangvine lactis fontes derivant. Conſultiſſimum ergò fuerit, ut matres ſanæ, vel non admodum morboſæ (tali enim in caſu obſervanda venit theſ. 2. ſupra explicata) proprios nutriant fœtus: de qvo vid. *Sennertus* Tr. de Morb. infant. p. 1. c. 1. qv.

Vid. Reies campum Elyſ. qvæſt. 47. p. 586.

An loco lactis aliud nutrimentum conveniat.

§. 8. Hæc ipſa ſimul oſtendunt qvam aliena ſit à vero eorum opinio, qvi conſideratione facilis corruptionis lactis in infantulis, indeqꝫ natorum variorum malorum, alio potius nutrimento, qvàm lacte tenellos cibare & educare malunt. Adeoqꝫ vel hordeata juſcula, vel ex Crepaturâ hordei addito vitello ovorum emulſioni ſimilem miſturam, vel juſcula avenacea, vel amygdalarum emulſum lacteum ſuccum, aliudve ſimile ſubſtituunt, qvo etiam nutrimentum Helmontii pro pueris, *Tr. Infant. nutrit.* pertinet, ex pane tantiſper cum tenui cerevifia bullito cum melle. Siqvidem nec fruſtra, nec ſine prægnanti ratione, aut ornatus ſaltim gratia, mammæ mulieribus & in iis mox poſt partum Lac, non ſecus ac reliqvis brutis terreſtribus, uti & qvibusdam aqvatilibus conceſſum fuit à Naturâ, qvin hæc ipſa potius digito qvaſi intento hanc fœtuum nutritionem monſtraverit. Hinc aves mammis carentes earum defectu, grana deglutita & in ingluvie aliqvali morâ maceratâ, ac ita ad fundendum citius lacteum ſuum nutrimentum prædiſpoſita evomunt denuo pro meliori pullorum ſuſtentatione. Tenerior ſiqvidem infantum eſt ſtomachus, minusqve exaltatum fermentum eorum digeſtivum, unde qvæcunqve fere ingeſta, laborioſam ſaltem, ſi non & defectuoſam penitus redderent digeſtionem; qvæ facillima, & ſummè nutritiva erit, dum lac ceu chylus, jam ante in nutrice elaboratus in ipſis ſuggeritur. Talis ſcilicet ſuccus, ex qvo & primitus machina eorum corporea

porea conſtructa fuit, & ipſe fœtus jam in utero ſuſtentatus, & qvem ceu jam conſvetum facillimè digerere & concoqvere poteſt. Qvod ſi qvædam ex lactis alteratione in infantibus metuenda erunt pericula, ea ſanè in ſe ſunt facilè corrigibilia, modò maturè & legitimè iisdem occurrantur. Unde & rariſſima eorum obſervata fuerunt exempla, qvi defectu nutricum feliciter adoleverint.

§. 9. Nam ſive nutrix ſive mater ſitienti ſatisfecerit puerulo, niſi ſanâ vegetaq; gaudeant corporis œconomiâ, indubitatum eſt, morborum ſemina radicesqve firmiſſimas in eum tanqvam per medium fomitem transplantari. Lithiaſin per nutricem in puerum derivatam notavit *Helmont. tr. nutrit. infant. ad V. L.* Lue ♀ea per matres infectas puellas inqvinatas binas obſervavi in noſocomio Patavino: nutrices habitus ſeroſioris ad affectus catarrhales proclives reddere, qvos nutriunt infantes, compertum eſt: Scorbuti labes multiformis per mammas propagari in ſugentem, nemini mirum, qvum contagioſa ejus indoles ſit notiſſima. Sed res ipſa cum loquatur, qvid opus ulteriori diductione? Qvin etiam ſana licet in proprio corpore deprehendatur nutrix, ſi tamen propriæ conſtitutionis cauſa, idqve ex ratione peculiaris in ſtomacho digeſtionis, vel ſeroſioris & ſalſioris ſangvinis conſtitutionis, vel certæ in glandulis mammarum texturæ, ſeroſius, acrius, aut ſalſius aliovè modo minus conducens infanti Lac colligat, etiam citra ſugentis noxam id propinari neqvit, qvin nutrimentum tale, ipſi minus appropriatum, hoſtile & inimicum, evadat. *Vitia Lactis 2. Morboſi.*

§. 10. Sed utut ſaniſſima etiam ſit mater vel nutrix, tamen tenello infantulo ipſum lac probè excoctum, craſſius, ſpiſſius, adeoqve uberioris nutrimenti, non æqve primo ſtatim hauſtu convenire, vel ex eo fit manifeſtum, qvod in utero materno adhuc concluſus fœtus nutrimentum lacteum per os hauriat admodum ſubtile, perque duplicem chorii & amni membranam probè filtratum & depuratum, qvo teneriora facilius perluat abdominis viſcera. Ob id provida mater natura, poſt partum, in ſalutem editi fœtus, non ſtatim lac perfectum pingvius & ſpiſſius ſubminiſtrat, ſed præmittit Coloſtrum, h. e. ſeroſiorem tenuioremqve Chylum, ut hic ipſe minus ſtomacho faceſſat negotii, qvin potius ſeroſitate ſalinâ abſtergat blandè ſtomachi mucum, inteſtino- *Vitia Lactis 3. nimis nutritivi.*

rumq;

rumqve ſub geſtatione collecta recrementa expurget, ac virtute diureticâ, organa urinaria probè eluat, ut ita ſupervenienti ſucceſſivè alimentoſo magis lacti, facilitetur digeſtio, & impediatur facillima ejus corruptio, cum revera tale Coloſtrum ſit alimentum medicamentoſum. Hinc iſtud, qvod die primo ſcaturit ad mammas, potentius purgat, qvod ſecundo & tertio minus, donec ſuccedat purgatrici vis nutrix. Qvam peſſimè E. ſuis conſulunt natis, qvi robuſtis, aut obeſis, aut qvi jam aliqvandiu lactarunt, nutricibus mox tradunt eosdem, à qvorum lacte butyroſo & caſeoſo nimis gravatur tenellus ſtomachus, & digeſtionis opus inde inſigniter retardatur, ac cruditati acidæ, lactisq; coagulo promptiſſima occaſio ſubminiſtratur. Illuſtrat hæc Epilepſiæ exemplum aliquot filiabus lethale, ex nimiâ lactis, materni licet, butyroſitate & pingvedine, quod recenſet *Hoffmannus Tr. de uſu & abuſ. medic. Chymic. p. 49.* Qvod ſi verò matres nutrire intendant ſuos fœtus, qvo qvæſo conſilio corrigunt naturæ prudentiſſimos conatus, & tam ſtudiosè emulgent, ſalutare hoc coloſtrum, qvaſi nocere poſſit infanti, quod ceu divina medicina ipſi propinandum foret. Id quod etiam contra qvendam Medicum urſit ſufficienter *Veslingius obſ. & Epiſt. 28. p. 123.* & ante eum *Spigelius* in erudito *ſcripto de formato fœtu c. 13. p. 16.*

Vitia Lact. 4. ſuperflue ingeſti. §. II. Sed tolerabile adhuc, quia facilè corrigibile eſſet hoc erratum, niſi gravius longè, familiariſſimum licet ſe offerret, nempè ſuperflua & inordinata, & tantum non coacta lactis infuſio, qua matres pueros ſuos, nimis alendo, ſæpè necant, & dum lactant mactant, ut recte obſervat *Kerckringius ſpicileg. anat. obſ. 40.* Dum ad quemlibet ex qvacunqve cauſa excitatum infantis ejulatum, ipſi renuenti licet, ſubinde de papillis in eos intrudunt, ac lac ſugere cogunt, priori, licet crudo adhuc, ſubacido & nondum concocto in ſtomacho hærente, unde novi ſuperingeſti neceſſaria congrumeſcentia, caſeatio, ac utriusq; in paſtam acidam, viſcidam, corruptio ſuccedit: unde Pylorus indignatus vel ſe pertinaciter ſtringit, qvi aliàs de ſeipſo in pueris arcto munitur ſigillo, obſervante hoc etiam Laud. *Kerkringio c. l.* & planè non aut difficulter ſaltem talia caſeata transmittit, ut ulteriori morâ in loco iſto tepido in deterius, ac ex cruditate acidâ in corruptelam putredinoſam labantur, ac in liqvamina putrida, flaveſcentia, nidoroſa

roſa &c. tandem degenerent: *vel* graviori furore percitus idem Pylorus ſalutari licet effectu, per gulam omnia iſta vitiata remittit: vid. *Helmont. tr. Infant. Nutr.* qui Tragœdiam hanc graphicè & eleganter delineavit. Præſtat ſanè hic peccare in defectu, quam in exceſſu, cum repletiones ad extremum productæ, graves eſſe ſoleant, teſte *Hippocr. ſ. 1. aph. 4.* & ſicut repletio omnis, in ſpecie panis in adultis, ita ſanè lactis in tenellis eſt peſſima: hinc enim conſequenter impura corpora, quò magis nutriveris eò magis læſeris. *Hippocr. ſ. 2. aph. 10.*

§. 12. Periculoſius jam urget Fatum miſellos lactentes, ex perversâ & ſæpiſſimè inordinatâ lactantium diætâ, circa quam ſaltem *alimentorum promiſcuam ingluviem, affectuum neglectam refrenationem, & excernendorum* pariter *ac retinendorum peccata* conſiderabimus. *Vitia lactis 5: per malam diætam depravati.*

§. 13. Sanis quidem omnia ſana, modo per internam appetitus dictaturam imperentur, quod enim ſapit, nutrit; adeò ut in ſanis ſcrupuloſus alimentorum delectus, reverà ſit fruſtraneus, qvin potius ſi appetitus circa aliquod objectum feratur intenſius, inprimis conſvetum, (nam in inſvetis appetitus ſubinde medicamentum quærit) vix denegandum ſit, quia fermentum digeſtivum potenter quælibet in ſui ditionem trahit & coërcet, utut talia cum moderamine mediocritatis propinanda ſint, cum ſobrietas rectè cardo totius dicatur diætæ: id quod nutricibus conductitiis in ſpecie obſervandum, utplurimum egenis, adeoq; famelicis, & frequenter nimio nutrimentorum exceſſui primitus indulgentibus. Lactantes tamen præ cæteris tenellos reſpicere debent, cum levé illarum erratum, utut ipſis innocunm, his graves ſubinde inducat paſſiones, & aſſumtorum plures proprietates in chylo perſiſtentes, utut plus minus infractæ aut alteratæ, ſui tamen præſentiam in lacte manifeſtò exerant, & aniſum pro augmentando aut corrigendo lacteo chylo aſſumtum, ſui in eo præſentiam odore teſtetur, non ſecus ac florum ſambuci in lacte decoctorum inſons eſſe ſolet potus, imò admodum proficuꝰ pro lactis augmento, quos tamen obſervavi à nutrice fortius dicto modo decoctos, & liberalius potatos, & ipſi & lactenti copioſum excitaſſe alvi profluvium, confer *Bartholin. Centur. 2. hiſt. 63. p. 338.* Nil dicam hic de purgantibus, quæ nutricibus propinata, infantes purgant, & omnia inprimis propriè dicta, infantibus ſunt *1. quoad aſſumta.*

 inimi-

inimiciſſima. Tacebo peculiares idioſyncraſias infantum, quoad certa aſſumta à parentibus transplantatas, quæ à nutricibus neglecta, graviter tenellos lædunt, quarum Exempla recenſet *Digby de Natur. Corpor. Tr. 1. c. 38. p. m. 424. 436.* Verum in ſpecie urgeo acida, quæ ſive ſint condimenta ſive potulenta, etiam Vinum, (in non aſſvetis) ſui veſtigia in dulci Lacte relinqvunt, utut ſenſibus abſcondita, poſtmodum tamen torminum infantilium ex acido rodente autores. Unde & cautiores matres, dum fœtum in utero incluſum geſtant, acida nimia fugiunt, ne præmaturè inſontes torqueant, aut fomitem Epilepticum ingenerent, id quod ſæpius obſervavit *Celeb. Sylvius*, quod nempe infantes nati à matribus acido non adeo indulgentibus, Epilepſiæ minus ſint obnoxii idq; etiam adeò pluribus matribus prædixit. Cum præterea acidorum abuſus ad abortum gravidas diſponere recte aſſeratur *à Beckio, in Medit. & experim. p. 214.* Quod etiam de Vino, quod nempe fœtum pellat, aſſerit *Hartmannus Prax. Chym. c. 228. §. 3.* Unde etiam *Joh. Ant.* von der Linden / in Comment. ſuper hunc locum, primis geſtationis menſibus Vinum gravidis, in ſpecie, ut vocat, calidioribus prohibet, metu abortus, quibus ultimis 2. vel 3bus menſibus, Creticum aut malvaticum, in parvâ tamen doſi concedit. In quo tamen acido frequentiſſimè peccatur, amicum enim ac gratiſſimum cum ſit ſtomacho, tantum non quotidianum ejus percipimus appetitum. Caſeo itidem non immerito interdicitur nutricibus, ne hoc tanquam præmaturo coagulo ad grumeſcentiam p. n. jam in mammis lac diſponatur. Cereviſia non ritè fermentata, aut fecibus turbata, utut robuſtiores in nutricibus inteſtinorum tunicas, minus afficiat, à fermento ſtomachi ferè ſubacta, pueris verò quod diarrhæam torminoſam excitet, compertum eſt. Id quod ſimiliter de fructibus horæis ſucculentis, facilè fermenteſcentibus manifeſtum eſt: ſicut aridiores è contrario alvum pertinacius ſiſtunt, quod contigit in infante, cujus nutrix avidius caſtaneas aſſumſerat, teſte *Timæo l. 5. caſ. 15. p. 252.* Cautas ergò nutrices eſſe jubeo, in aſſumendorum ratione, plus minus tamen, prout nempe aut conſvetudinis aut digeſtionis primæ vel abſolutioris vel deficientis adeoq; ſubactorum plus minus & alteratorum à fermento digeſtivo ingeſtorum in iis fert ratio.

§. 14.

§. 14. Affectuum exorbitantiæ jam attingendæ ſunt, quorum inordinatus inſultus, ut generaliter ſpirit⁹ animales totumque genus nervoſum, & his mediantibus maſſam ſanguineam & reliqua corporis contenta liquida commovendo inſigniter alterat, ita ſpecialiter nutrientium depravat lac. Præ cæteris iracundia & terror nutricum nimius, nocentiſſimus eſt infantibus, & ab utroq́; in ſpecie priori Epilepticas excitari convulſiones notiſſimum eſt. Turbant ſanè affectus omnes concoctionis primæ negotium, adeò ut ex triſti nuntio eſurienti inopinatò allato, adeoq; incuſſo ſic terrore, ſtatim pereat omnis appetitus, unde digeſtionis conſequenter impedimenta, & cruditatum acidarum occaſiones: qui effectus itidem, ex Iræ furore expectandi ſunt, ſub cujus fervore vel maximè ſanguinis ebullitio & quaſi febrilis efferveſcentia cum bilis orgaſmo conſiderandi veniunt. Ex alterato ergò ac depravato chylo ſimile generabitur Lac, aut hoc genitum licet in ſtatu pacato, ſub inteſtinâ tamen affectuum rebellione, & inde natâ omnium corporis contentorum à ſpirituum vario ac p. n. impetu, non poteſt non inſigniter alterari, & variè commotum ac quaſi ſecundum minima concuſſum in partes ſecedere, & butyri ac caſei ex ſeroſo vehiculo quaſi ſeparationem p. n. pati. Vix ſanè quicquam frequentius eſt, ac terrorem, non minus quam iram, lactis inducere coagulum, ac in mammis grumeſcentiam, unde tandem inflammationes, doloroſiſſimiq; abſceſſus, & in ſpecie Eryſipelata ſuperveniunt: ſicuti à tali lactis ſemicaſeati ſuctu, mille malis inſons mulctatur infans, & ſpeciatim ad Epilepſiam ordinariò diſponitur. Obſervavi juvenculam primiparam, quæ ſuum alitura infantem, pro uberiori lactis proventu, & meliori papillarum protuberantia ſimul catellum ſubinde mammis admovebat. Evenit caſu, ut graviter perterrefieret puerpera, unde repente, ad ſe cum rediiſſet animus, catellum mammas exſugere permittit, ne alterato iſto lacte fœtui noceret: quo facto brevi poſt gravi Epilepſiâ corripiebatur Catellus, quæ propinatâ Theriacâ & inſequente gravi ſopore demum evanuit. Sed præter has ſenſiles coagulationis & grumeſcentiæ qualitates nocivas, & alias multifarias difformitates induit lac, ex tam variis affectuum fluctibus, quibus ſanè non tam matres, quàm ſpecialiter nutrices obnoxiæ ſuccumbunt, quarum ſingulæ infantis nutrimentum

Quoad 2. animi pathemata.

lacteum morboſe diſponunt, & ita fœtûs ſanitatem graviter labefactant.

Quoad 3. excreta. §. 15. Excretorum ſuperſunt conſideranda in nutricibus errata, quæ inter menſtruorum conſideratio primatum obtinet. Supprimi hæc ipſa, ut in gravidis, ita & in lactantibus (probabiliter in ſalutem fœtus) naturæ reſpondet legibus, in habitiorib⁹ tamen, ſanguine turgeſcentiore præditis viraginibus dictis, tam primis geſtationis menſibus, quam ipſo lactationis tempore eadem ordinariâ erumpere periodo obſervatur crebrius, collectore *Exempl. Schenkio obſ. p. 574. & 630.* Quoties vero ſanguinis iſta contingit excretio, toties ſenſilis in tenellis obſervanda venit alteratio, quâ languidi, lachrymoſi, ac imbecilles fiunt, donec obturato denuò ſanguineo fonte, dicti langvores etiam denuò remittant. Id quod itidem obſervatum à *Paul. Zachiâ Qvæſt. Med. Legal. l. 7. T. 3. qv. 3. p. 599.* ſingulari ſcil. fermentativo motu ſanguis ſub menſtruationis tempore agitatur & turgeſcit, unde & menſtruam febrim, ſeu omni menſe, qvum ſanguis per genitalia evacueretur recurrentem, ex acriori ſcil. ſanguinis effervefcentia obſervavit *Lindanus in Coll. M. S. ſuper Hartmann. Prax. Chym.* Quidni ergò lac tunc temporis, & ſimilem fermentativum concipiat motum, qui & turbet infantis primam digeſtionem, & vitalem ſanguinis fermentationem vitiet, forſan ſimili quodammodò ratione, atque quando adulti cereviſiæ potui vel vini adſveti, ex potu talis liquoris adhuc nonnihil fermentantis ceu extraordinariè affecti ſubinde non leviter læduntur. Verum enimverò, inſignior longè lacti imprimitur alteratio, ſi per fœcundum coitum nutricis impediatur menſtruatio, ad corruptionem exinde lac diſponitur, & horridam quodammodò acquirit impreſſionem, fœtui ferè abominabilem; id quod & in brutis obſervabile eſt, ut curioſo exemplo obſervatum à *Graſio de Org. Viror. Genit. p. 126.* Lac ita depravatum, ne dicam corruptum, ab infante hauſtum degenerat in ejus ſtomacho in vitioſum caſei coagulum, tenello infantis ſtomacho mirè infeſtum, adeo ut eidem exindè ſtigma, per totam vitam durabile imprimatur, unde caſei averſionem, tam multis familiarem, non abſque ſummâ probabilitate deducunt *Schockius lib. de averſat. caſ. & Ill. Digby de nat. corpore. c. 38. pag. 437.* Ob id & Medicorum eſt præceptũ, ut toto lactationis tempore nutrices à coitu abſti-

abſtineant,unde etiam lactantes matres à redditione debiti excuſat. propter inſignia fœtus nocumenta, *Paulus Zacchias loc. ſupr. cit.*

§. 16. Hæc vitia lactis fuere, reſtant adhuc errata Pultis, ceu ſecundum genus errorum in aſſumtis. Deteſtor autem in pulte inprimis farinæ crudæ uſum, quæ cum lacte vel aqua ſubacta & cocta, ac in pulmentum inſtar viſcoſi glutinis redacta, quid aliud dabit, quam paſtam tenacem, crudam & viſcidam, ulteriorem bibliopegis pro glutinandis chartis, quam infantibus pro nutritione: ſiquidem ob fermentationis farinæ in panificio pro adultis etiam ſummè neceſſariæ defectum difficillimæ eadem exiſtit digeſtionis, quia laborioſæ in ventriculo fermentationis. Panis ex quacunq; farinâ confectus, non ritè fermentatus, ac ita pro digeſtione ſtomachali facilius ſuſcipiendâ, & in aliis una aſſumtis promtius adjuvandâ ineptus, ex defectu acidi ſpirituoſi volatilis, crudam farinæ mucaginem reſolventis & volatiliſantis, quantum noceat ſanitati, etiam adultorum, & quam fœcundus ſit genitor morborum chronicorum, præter quotidianam experientiam vel muliebris loquitur ſexus, ex talis panis eſu, menſtruorum patiens defectus, & cachexias, ut pluribus videri poteſt *Kergerus de ferment. ſ. 3. c. 2. p. 216. & Schookius de ferment. c. 2. & 3.* Aſt robuſtus eſt adultorum ex ſpirituoſiori ac acriori fermento ſtomachus, debilis è contra infantilis: ingere tale pulmentum glutinoſum & viſcidum, & ſuperaffunde lac butyro & caſeo pingui turgidum, quid putas futurum exinde in ſtomacho infantili? tenax nempè & glutinoſus, vitioſoq; acore intensè tinctus emerget mucus, mille malorum in junioribus talibus fœcundus parens. Compertum ſanè eſt, ſponte ſuâ & facilè quamlibet farinam liquore ſufficienti ſubactam, & in loco tepido aſſervatam, aceſcere inſigniter, & hinc fermentare & ſpumosè turgeſcere, etiam citra fermenti additionem: id quod ſi fiat in ſtomacho infantis, ex p. n. & ſtomacho peregrino pultis acore corrumpitur ſuperingeſtum lac, & in grumos caſeoſos denſatur, adeoque tota digeſtio prima exinde depravatur inſigniter. Potius ergo farinæ talis pro meliori digeſtione fermentativa præparatio extra corpus præmittatur, quam quod cum tanto ſanitatis periculo eadem in ſtomacho demum inſtituenda ſupponatur. Perſpexerunt hoc, & rejecerunt ob id tales pultes jam olim plures inſigniores medici, uti de hoc videri

Cap. 4. Vitia pultis. 1. in præparatione.

 poteſt

poteſt *Velſchius de Vena Medinenſ. ſ. Dracunculis Veter. Exercit. de Verm. Capill. infant. p. 261.* conferatur ſimul *Hildanus cent. 6. obſ. 34.* qvi periculoſiſſimam Pylori obſtructionem, à tali ſpiſſa pulte natam obſervat.

2. in uſurpatione. §. 17. Poſt pultis præparationem, culpo etiam ejus uſurpationem, dum nutrices eandem prius in ore volutant, & ſalivæ permiſtione, debitam fluiditatem conciliant, indeq; infantis ori intrudunt. Jam verò ſalivæ ſingularis eſt vis fermentativa, à modernis ſufficienter declarata, ratione cujus proficua ſanè eſſet ejus cum pulte miſcela, ſi exactè ſana nutrix eam inſtitueret: Sed cum ratione hujus virtutis fermentativæ, etiam morboſa contagia ſub ejus vehiculo promptiſſimè communicentur, ſeq; multiplicent, ob id minus iſtam nutricis delibationem permittere poſſum, cum exinde facilimè ad morboſam corruptelam puls diſponatur, inprimis ſi tantillum ſcorbutici fermenti gingivas & ſalivam inquinaverit.

Cauſa proxima affectuum infatilium. §. 18. Detectis ita remotioribus cauſarum morbificarum fontibus dum exactius nocendi rationem proximam ſeu rationem cauſandi inquirimus, perſpicuum evadit, ſuccum vitioſè acidum, nunc viſcidum, nunc aqueo ſeroſum defectu primæ *digeſtionis* in ventriculo, ejusq; in inteſtino duodeno *perfectionis*, adeoq; ex cruditate acidâ coacervatum, eſſe cauſam proximam & radicem, ex quâ tot morbi infantiles frequentiſſimè propullulare ſolent. Hunc ſ. Galenicorum pituitam acidam, ſeu Paracelſiſtarum ⊖ acidum ſeu ♀um fecalem appellare velis, mihi perinde eſt, ſimus namque in verbis faciles, modo in rebus conveniamus. Facilimè ſc. Lac, ſeu ſanum ſeu alteratum in ſtomacho tepido p. n. aceſcit, idq; eo magis, quo copioſius aut inordinatius ingeritur, hinc ſpiſſeſcit, & factâ per coagulum ſeri à contentis ſeparatione caſei cum butyro pernicioſus grumus nunc in ſtomacho, nunc inteſtinis ſubſidet, & plus minus pertinaciter agglutinatus hæret, conferente ſymbolum pulte farinaceâ crudâ & viſcida facilè aceſcibili, una cum retento & plus minus corrupto meconio, unde ex conditione loci, h. e. ſtomachi calidi, & ratione contentorum recrementorum, uti & ingeſtorum lacteorum & pultaceorum intenſus acor neceſſariò & defacili oritur, qui nunc materia viſcida irretitus, in primis viis ſuas ludit Tragœdias

gœdias nunc vehiculo aqueo ſeroſo, & lymphatico ulterius diſtributus etiam aliis & remotis in locis mille malorum exiſtit artifex, Clara hæc evadunt ſponte, modo ſuperioribus theſibus explicata probè conſideremus, in ſpecie in th. 5.7.9.10.11.14.15.16. &c. ſimulq; obſervemus pleraq; infantum mala per remedia acidum deſtruentia, de alcalium tam volatilium quam fixorum proſapiâ, uti & per aromatica ⊖nia volatilia oleoſa optimè percurari.

§. 19. Qvæ tamen ita intelligenda ſunt, non quaſi alia nulla in corpore tenello ſint errata, quam quæ ex dicto acido oriuntur, ubiq; enim excipiendi ſunt hæreditarii morbi, uti & à lactantibus transplantata morborum ſeminaria, aut aliorſum hauſta contagia. Præterea mille larvas induit Lac ſub ſui corruptela, mille inde nocendi artes, non tantùm dum adhuc in mammis turget, ſed in ſpecie dum infantis in ſtomacho corrumpitur, hinc in inteſtinis tam à bile quam ſucco pancreatico alteratur, ſubinde à reſtitante meconio ſimilibusq; excernendis inquinatur, quin & propriâ ſponte, de facili corrumpitur, unde diverſimodè dulceſcit, amareſcit, colliqveſcit, virideſcit, liveſcit, putreſcit, vermineſcit, aliasq; quamplures peregrinas aſciſcit ſibi qualitates: nam & jam in tenellis ſexcenta ſeu potius *infinita Hippocratea*, de quibus autor *Libri de Priſc. Medic.* locum inveniunt. Unde tam in abdominis viſceribus, quam maſsâ ſanguineâ & inde derivatis reliquis contentis liquoribus activis quamplurima p. n. nocumenta præſtò adſunt. Utut ea, quæ ex cruditate acidâ eveniunt, ſint frequentiſſima, quia talis corruptela eſt familiariſſima. *Variat ſubinde cauſa proxima.*

§. 20. Paradoxon equidem videri poſſit, quî in ſemilacteis infantibus adeoque dulci rore ubiq; perfuſis, ex lacte dulci primit⁹ concretis, & eodem cum pulte inſipido dulci enutritis, acor adeo nocivus & ſubindè intenſus oriri poſſit, â quo tam tetra ſuperveniant ſymptomata. Sed clarius redditur facilè totum negotium, modo aſpiciantur aſſumta tam matris utero geſtantis, quam nutricis lactantis. Hæ ipſæ enim præter manifeſta acida, quæ ut ſupra §. 13. monitum fuit, ex dictamine appetitus hauriunt, veſcuntur ſaltem pane & bibunt cereviſias. Panis omnis in ſpecie ſecalinus continet in ſe ſpiritum intensè acidum, volatilem tamen, adeoq; in ſe ſaluberrimum, duriora tamen etiam corpora, v. g. Coralia, ferrum, Vitrum ♀ii, aliaq; rodentem, qui cum aliis *Unde acidū adeò vitioſū in infantib⁹.*

aſſum-

aſſumtis lacti ſimul materiam præbet. Utut autem acor hic ipſe, partim ſub ſtomachi digeſtione, partim bilis alcalinæ in jejuno permiſtione alteretur plus minus in ſalſum volatile, ſicq; occultetur, nihilominus facilè datâ occaſiuoe denuo ſe exſerit, & operatur; hinc enim tam facilis lactis aceſcentia, & aſſumta acida matri ac nutrici innocua tamen infantibus per lac revera ad guſtum dulce ſunt torminoſa, & vel maximè hoſtilia. Cereviſia vero quæcunq; facillimæ eſt aceſcentiæ, cum modica lupuli pinguis aromatica conditura non ſufficiat, quin tandem aceſcat, ut taceam vel cereviſiam novellam, à fecibus nondum ſufficienter depuratam, fermentando in ſtomacho facilimè aceſcentem, aut cereviſiam inveteratam jam nonnihil acidulam, à nutricibus ſubinde hauſtam. De cœtero his ipſis vix ulla eſt cura, quantum ſua aſſumta fætum aut infantem afficiant, utut earum delicta, diu poſt demum luant infantes, idq; datâ qualibet occaſione, utplurimum per Epilepſiam, ut ſupra §. 13. monitum. Quid fructus horæos memorem, effervеſcibiles facilimè, acetaria & ſimilia, gravidis pariter ac lactantibus citra reflexionem in fœtum familiariſſima. Adeo ut *acidum* ſit, quod morborum infantilium frequentiſſimus eſt autor, ſicut ſubjectum ejus *viſcidum* eos contumaces ſubinde reddit, aut crebrius recidivantes, vehiculum verò *aquoſum* etiam in remotioribus locis, & extremâ corporis peripheria eoſdem propullulare facit.

Unde tormina & varia alvi excreta Infantum.

§. 21. Jactis hiſce fundamentis facilis eſt via, ulterius indagandi ſupra enarratorum morborum generationes. Tormina infantibus ferè inevitabilia ab acido oriuntur, quod ſtomacho, ſæpiſſimè ex lactis coagulo & eſu acidorum à nutricibus delapſum, inteſtinorum membranas pungit, rodit & lancinat, unde iſti cruciatus, cum convulſivis ſpaſmis juncti, prodromi exinde non rari Epilepſiæ, iiq; eò crudeliores, quo viſcidiori glutine ſe agglutinaverit eorum parietibus. Horum indicia, præter ejulatum ſunt utplurimum excreta virida plus minus, ſeu ut vocant porracea & æruginoſa, orianda ab acido exceſſivo & vitioſo (nam acidum acre odore ſpirant talia) cum bile ⊖nâ Oleoſa volat. permiſta, ex quorum miſcella viriditas iſta exſurgit. Equidem viridis color reverà ſub concurſu plurium ex miſcela *flavi & cærulei* emergit: flavedo in bile clara eſt, & conſpicua: cœruleus color in

nullo

nullo ſuccorum corporis unquam nec naturaliter nec p. n. obſervatus fuit, unde rariſſimum, & fere unicum eſt exemplum, quod recenſet *Meara*, de lacte nutricis ſaphirinum colorem exacte referente *in Exam. Diatribe de Febrib. Williſii p. 65.* Cum tamen cæruleus color ad nigrum accedat propius, adeoq; in certâ luminis maximam partem intrò ſuſceptione in porulos, & cum umbrulis miſtione conſiſtat, loco hujus in corpore abſentis, acidum, perſpicuum licet conſtringendo tamen & anguſtando aliquali ſubjecti coagulatione, poros flavi corporis ſufficiet, inprimis ſi dictum acidum & ipſum in ſubjecto nonnihil denſiore & craſſiore hæreat, ut exinde viridis ceu medius inter cæruleum & flavum color emergat. Comprobat dicta experimentum *Graffii*, de ſucco pancreatico theſ. 145. 147. ubi bilis flava ex miſcelâ cum ſpiritu ⊕li atrovireſcentem induit colorem. Nec eſt, quod quoad experimenti fidem objicias, id quod alio mihi obtigit tempore, in ſpiritu ⊕li adhucq; contentas eſſe, & ſub rigoroſo ignis examine c. acido ſimul elevatas metallicas ♀eas & ♂les particulas, quæ attactu alcali bilis præcipitatæ virorem repræſentent, ſicut eædem attactu gallarum in ⊕lo atrum colorem induant: nam idem experimentum tentavi & cum ſpiritu ⊖lis puriſſimo, non ſecus ac cum ſpiritu ⦶; & ubique idem fuit ſucceſſus & eventus, quod nempè iſta miſturâ intenſus viror effloruerit, id quod ſimili ratione de lactis vitioſo acore virorem cum bile producente verum erit. Unde ſubinde etiam grumoſa apparent talia, ſub infantum torminibus excreta, quia lac à præternaturali acido in grumos caſeoſos coagulatum, iſtam larvam induit. Non tamen ſemper talia grumoſa ſimul ſunt viridia, quin ſubinde ſint flava. Scilicet diſcoloratio horum excrementorum oritur à bile per acidum mutatâ & corruptâ, ſæpè tamen evenit, ut feces excernantur flavæ, quæ pauco tempore poſtmodum colore viridi tinguntur. Cauſa hujus phænomeni eſt, 1. quod acidum in bilem, quamdiu in corpore fuit, ſufficienter non egerit, propter impedimentum lactis, continuò vel brevibus intervallis tantum aſſumtum, quippe quod ejus vim temperando infringat. 2. quia non niſi finitis efferveſcentiis & præcipitationibus mutationem rerum accuratam obſervamus: unde poſt excretionem, dum aëris accedit adjumentum, finitâ mutuâ actione & reactione permiſtorum, color tandem

tertius emergit. 3. Quia & ipſa commiſta excreta facilius forſan in aëre libero novum coloris ſchema arripiunt, quam dum inteſtinis adhuc ſunt coërcita. Obſervandum quoque hoc loco atrociſſima non rarò adeſſe tormina, excretis alvi aquæ inſtar leviter flaveſcentis fluidis, qvæ nimis fluida, ſubinde adeò acria obſervantur ut & podex excoriari exinde ſoleat.

Unde Anorexia, Vomitus, Præcordiorum & hypochondriacorum inflatio.

§. 22. Quod ſi copioſus tenaciorque grumus ſtomacho incumbat, cui per pylorum tranſitus negetur, non poteſt non exinde appetitus dejici, & activitate fermenti digeſtivi à lacte vel copioſiore vel coagulato obrutâ, horror mammæ oriri, cum abſolutâ apepſia, cùm quotidiè obſervemus, iſtud quod ſemel ſtomachum læſerit, ceu hoſtile poſtmodum, diu ab eodem averſari: quod ſi gravius exinde oneretur ſtomachus, vel obſtuatur omninò Pylorus, de quo vid. *Hœferus Herc. Med. p. 149.* item *Hildanus cent. 6. obſ. 34.* & irritetur quoq; hujus convulſiva contractio, quam vomitus violentus ſequitur ſupervenit tenella corpuſcula inſigniter quidem lædens, ſalubris tamen, quatenus excrementa iſta removet, & graviorum malorum, jam jam imminentium eſt medicus. Finge enim hærere talia diutius in Ventriculi burſa, facilè ex acore fermentativo, paſtæ inſtar farinaceæ intumeſcent, & impetuoſo flatuum proventu, intumeſcentium præcordiorum, hinc diaphragmatis impedito motu difficilem reſpirationem, & ex horum flatuum in orificium ſiniſtrum impetu, hujusq; pertinaci ſtrictura, præcordiorum anxietates, inde inquietudines, ſomni impedimenta; vigilias inferent. Eadem eſt origo hypochondriorum inflationis, & totius abdominis tympaniticæ diſtenſionis, nam loco ſaltem differunt à priori; paſta nempe acida viſcida, vitioſo acore fermentata, concurrente ſimul alcalino bilis ſtimulo Gas tale flatuoſum eructat. Scilicet farinacea, plus cruda aceſcentiam neceſſariò ſubit in ſtomacho, unde cum lacte ſemicoagulato turgeſcentia fermentativa, de qvo ſupra, flatuumq; & modo dictorum ſymptomatum in & circa hypochondria & Epigaſtria fertilis proventus. Cogitemus adultorum hypochondriacum affectum, & in eodem flatuum & borborygmorum impetus, ex acido viſcido digeſtionis primæ relicto p. n. oriundos, & ſimile ferè in infantibus uſu venire perſpicemus: cum ſufficienter *Helmont. Tr. de Flat.* horum originem ex acido, ſtomachali non tamen fermentali ordinario demonſtraverit.

§. 23. Quod ſi tenacior talis, acidiorq; mucus ſuperiori ventricul

triculi orificio firmius adhæſerit, per conſenſum firmiſſimæ connexionis diaphragmatis ſimul irritabitur muſculus, unde hujus ſub inſpiratione factâ convulſiva contractio, ſingultum, ſubinde contumaciſſimum, infert, ſicut in ventriculi cavo ſi magis fluctuent pituitoſa talia acida, aut ⊖ſo acida, eaq; ſucceſſivè irritnr orificium ſuperius, vel infenſâ & moleſtâ ſuâ præſentia, vel ſaltem halitibus acrioribus, excitabuntur ſub expiratione occaſione vellicati diaphragmatis, ipſique compatientium muſculorum expirationi inſervientium horum convulſivi motus; unde repetentes tuſſes concutient tenella pectora. Revera enim ex ſtomacho, hujusque in ſe ipſo coacervatis cruditatibus infantum exoritur tuſſis, ſubinde tantâ violentiâ repetens, nt non niſi ſuperveniente Vomitu copioſiqve muci rejectione ad tempus ceſſet. Rara autem infantibus ſicca tuſſis, aut quæ ex Laringis aſperæque arteriæ oriatur irritatione, obvenit, niſi interdum inclementioris aëris afflatus & liberior hauſtus ſuo modo ad hunc diſponat. Idem aſſerendum de tuſſi iſtâ, quæ ſub dentitione laborioſiore freqventer turbat infantes, quam copioſior ſalivæ ſubinde ⊖ſo acrioris defluxus in ſtomachum, & inprimis uberior ejus ex membranâ pituitariâ poſteriori ſeu inferiori tranſſudatio, & inde defectuoſa reddita prima digeſtio, & cruditatum accumulatio infert. Idem aſſerendum de infantum aſthmate, quod utplurimum ex ventriculo onerato oritur, dum mucilagines acidæ coacervatæ & flatulentâ turgeſcentiâ tumefactæ, moleſtum tale aſthma producunt: hinc enim etiam provocato Vomitu ſtatim liberantur, autore *Primeroſio de Pueror. morb. p. 73.* *Unde ſingultus, tuſſis, aſthma infantum.*

§. 24. Quod ſi mucus ſimilis, blandior tamen & dulcior ex alimentorum quocunque modo digeſtorum reliquiis in inteſtinorum canalibus diutiùs hæſerit, occaſione loci caloris & inchoatæ ſucceſſivè putredinis occultata lumbricorum ſemina excitantur, fœtusq; vivi excluduntur. Semina ſc. vegetabilium Cerealia, in ſpecie ſecalina & triticea, vel immediatè in pulte farinaceâ vel mediatè cum lacte ex pane comeſto genito ingeſta, ſeminali inſectorum contagio, (quod ſub minimâ etiam mole latere poteſt, utpote conſtituere dicitur ſaltem 2800. partem ſui ſeminalis corporis) qvaſi imprægnata, data occaſione hæc excludunt. Accedit, ut monui, tepor loci blandus, vis digeſtiva ventriculi debilior, *Unde Lumbrici in Infantibus.*

or, quâ digerendo non ſubiguntur omninò dicta animalculorum ſeminalia primordia, & temperata bilis acrimonia infantum, defendens alias ſuccos quos attingit à tam promptâ putredine & verminatione: unde & ibi, quo fermentum fellis non pertingit, lumbricorum eſt Patria, autore *Helmontio tr. 6. pl. digeſt. §. 82.* hinc & Tinearum in adultis cauſam potiſſimum in obſtructionem cyſtis felleæ refert *Hartmann. in Prax. Chym. c. 156. §. 11.* Talibus E. occaſionibus facilè viva iſta putredo excitari poterit.

Unde atrophiæ, febres lentæ, Tineæ, furunculi infantum.

§. 25. Cum ergò ex ſupra dictis ſubinde mucus crudus acidus & viſcidus loco nutritii ſucci diſtribuendus ſit, non poſſunt non eodem inteſtina aut admodum incruſtari, aut oſcula ductusque lactei eodem obſtrui, aut glandulæ meſaraicæ conſequenter infarciri; unde tumores abdominis protuberant, & denegato nutrimenti tranſitu, inſigni totius corporis atrophiâ contabeſcunt infantuli, accedente ſimul utplurimum alvo laxiore: vid. *Sylvius Prax. l. 1. c. 14. §. 56. p. 168. it. Prax. Barbette. l. 3. c. 2. obſ. 3. & Anat. Pract. l. 1. c. 14. Hœferus Herc. Med. l. 7. p. 649. Sydenham de febr. p. 89.* Ut taceam hoc loco dyſcraſiam lactis alieni, nempè nutricis, vel inepti pro nutrimento infantis, vel vitiati, unde ibi atrophia, hic cachexia ſupervenit. Quod ſi minus viſcidus, crudus tamen & vitioſo acore, vel ſaltem acri ſalſo ſapore inquinatus diſtribuatur tandem, pro ſanguine augmentando & corpore nutriendo, neceſſariò depravatur exinde M. S. Craſis, vitiaturq; inſigniter ſangvificatio, & oritur p. n. ejus efferveſcentia, unde febres variæ, in ſpecie lentæ, ſub veſperam præcipuè exacerbantes ſuperveniunt. Inqvinatur hinc neceſſariò etiam Lymphæ latex nimio acore nimiaque acrimoniâ, ſimulque ſubindè nimis viſcida redditur, unde & circa glandulas tumores, & catharrales affectus infantibus ſuperveniunt in ſpecie tuſſes ſiccæ nocturnæ, ex lymphæ talis acido acris ad laryngem effuſione, it. per membranam pituitariam inferiorem tranſudatione oriunda. Obtunditur econtrà bilis ⊖ vol. oleoſ. ſeu balſamicum, unde perfectio digeſtionis primæ in inteſtinis deficit ultima, & ita magis magisque propullulantes jam confirmantur ægritudines. Quod ſi cum tali plus minus intensâ ſanguinis & lymphæ labe, nutrimentum exindè pro augmentandis & ſuſtentandis partibus confectum, has ipſas ſubintret, & per earum porulos diſtribuatur, nullo modo

per-

perfectè ipſis aſſimilari poteſt, qvin potius acore, anteà quidem apparenter occultato, & aliquali ſimul viſciditate ipſis inimicâ, hinc inde in puſtulas congeratur, in qvibus acor denuò manifeſtatus cum vicino rore partium acrius effervecit, hinc altior tumor, intenſior rubor & ardor ſupervenit, donec mutuâ temperaturâ, nunc in pus, nunc in ſaniem, nunc aliud ſimile liquamen abeant, & per cuticulam prius in ſquamulas & furfures eroſam exeant: relicto adhuc poſt ſe fermento ſubtili, acido viſcido, corrumpente ulterius novum inculpatæ etiam notæ alimentum, iſtudque in ſimiles ſordes transmutante, ſerpente ita ſucceſſivè ipſo malo ulterius, & inqvinante & excedente acore ſuo proximam adjacentem partis ſubſtantiam, ut in favis, tineâ, cruſtaqve lactea, item furunculis infantum obvium. Qvæ omnia, eò facilius eveniunt, eòq; pertinaciores radices figunt, qvo minus tranſpirabiles ſunt partes ità affectæ, & qvo magis poris earum clauſis, dicta excernenda ſucceſſivè congeruntur.

Cruſtæ lacteæ origo.

§. 26. Facta modò lymphæ p.n. acidæ ac viſcidæ, item cruſtæ lacteæ mentio, uberiorem ſui explicationem urgent. Siqvidem dictas corporis, & inprimis faciei & capitis defœdationes puſtuloſas, cruſtoſas, ulceroſas, qvæ cruſtæ lacteæ, achorum & tineæ nomine venire ſolent, qvarum deſcriptiones & differentias ſaltem accidentales, vide ſis apud Practicos, reverà ex lymphæ nimis, ſeu p. n. acidæ plus minus ſimul viſcidæ vitio originem ducere arbitror: Lacte vel matris ſub geſtatione fœtus, vel nutricis ſub ejus Lactatione vitioſo, cauſæ remotæ vices obtinente. Semper enim ferè cum hiſce defectibus glandularum in Collo & circa caput densè conſitarum item parotidum &c. tumores conjuncti eſſe ſolent, ita quidem ut vel præcedant, vel ſimul affligant, vel dictos affectus declinantes ſubſequantur. Rariſſimè hoc poſterius obſervatur, & vel metum recidivæ, vel mutationem defœdationis dictæ in alium affectum p. n. ſecum trahit: Iſtud prius freqventiſſimè accidit, ita ut mulierculæ etiam per experientiam edoctæ, ex conditione dictorum tumorum, quaſi ſcrofuloſorum & quos ordinariè Haupt-Drüſen appellare ſolent, affectuum talium vel diuturnitatem, vel magnitudinem, aliasve circumſtantias probabiliter præſagire ſoleant. Certè obſervavi tumores tales glandularum, ad parvi ovi gallinacei ma-

gnitudinem in collo, mox infra aurem protuberaſſe, cum cruſta lactea caput obducens evanuiſſet, quo tumore ſucceſſivè ſubſidente, & tandem dicta lactumina denuo efflorefcebant. Non amplius enim dubitatur, glandularum functiones verſari circa lymphæ præparationem, & diſtributionem: unde ſponte pateſcit lymphæ vitium primarium ſubeſſe ita qvidem ut ejus conſiſtentiâ materiali obſtruantur glandulæ, & inde conſequenter intumeſcant, ejus vero aciditate, ob largiorem in partes intercutaneas capitis extimas effuſionem, ex denegata plus minus debitâ diſtributione & motu per glandulas, pruritus intenſiſſimus in dictis locis, cum puſtulis rubris ſucceſſivè in pus abeuntibus, & ſqvamis in ſequentibus ac furfuribus, ex cutis & cuticulæ eroſionibus ſuperveniant: qvæ omnia, pruritus, purulenta ſanies, cruſtæ & ſqvamæ, de aciditate agente cauſæ peccantis manifeſta ſunt indicia, ut alio loco & ab aliis probatum eſt. Ut taceam, aſperiora facta hæc mala, ad cranium usque penetrare, iſtudque erodere, pro more acidorum, oſſeas ſubſtantias facilè erodentium, de quo vid. *Sennertus l. de morb. infant. p. 2. c. 3. p. 28.* Unde & capitis partes extimæ, præ reliqvis locis dictis infeſtantur malis, ob copioſiores glandulas, qvibus hinc inde ſpeciatim collum ſtipatum eſt. Differentia autem has inter capitis defœdationes obſervatur, quatenus nunc acrior & acidior eadem fuerit, unde ulcuſcula manantia & copioſam acrem ſaniem fundentia emergunt, vel quatenus eadem minus acris, ſed ferè magis temperata & viſcida extiterit, ſic enim cruſtæ denſiores & densè ſubinde compactæ, & ſibi invicem ſuperſtratæ generantur, ſucceſſivè decidentes: Imò etiam pro lymphæ ita peccantis ratione, varia glandularum quoqve obſervatur conſtitutio, de qvo uberior experientia adhuc conſulenda venit. Et ſanè non levis eſt cognatio talium lactuminum, c. adultorum ſcabie, cum & ſubinde contagioſa deprehendantur, & iiſdem remediis, in ſpecie nicotiana, 🜍re, ☿ &c. curari ſoleant, & retropulſa ut vocant, paria planè inferant ſymptomata; ita ut qvaſi particularis capitis ſit ſcabies. Eqvidem vulgi fert perſvaſio, ſalubres eſſe infantibus tales defœdationes, qvatenus præſervent eos, à gravioribus affectibus, qvod negari modo nequit,

qvate-

quatenus ſunt bonum qvidem ſignum, ſed malæ cauſæ, qvæ ſi abeſſet, magis conduceret. Qvæ hactenus ſunt expoſita, videtur confirmare qvem obſervavi puerulus, 9. menſium p. p. vitio nutricis cacochymico-ſcorbuticæ inſigniter, dictâ cruſtâ lacteâ ſuper cranii hemiſphærium, & faciem ferè integram mire deformatus: qvæ cum ſpontè evanuiſſet ſucceſſit graviſſima tuſſis, tenellum pectus inſigniter & continuò qvatiens, cum copioſi muci in ſtomacho & Oeſophago præſentia, una cum diarrhæa ſeroſa adeò acri, ut etiam extrema podicis & vicina loca excoriarentur: totum corpuſculum inſigni æſtu fervebat, & inſultus qvidam Epileptici, ſubinde iſtud convellebant. Factam fuiſſe hic arbitror lymphæ peccantis metaſtaſin, præter alia loca in ſpecie ad glandulas ſalivales, & qvæ laringem irrorant, ut & ad pencreaticas, per qvas lympha iſta acida acris, non adeo viſcida, uberius effuſa, ſpeciatim dictam tuſſim & diarrhœam, alia ut tranſeant ſymptomata, induxerunt. Dicta modò, etiam rationem aurium humiditatis fluentis, excoriationis & exulcerationis, item Labiorum manifeſtam reddunt.

§. 27. Hæc ipſa vel manu nos ducunt, ad evolvendam morbillorum, & in ſpecie Variolarum abſtruſam aliàs naturam, cum harum, qua talium, fiendi modus & effectus cum modo dictis affectibus in qvamplurimis conſpirent, & etiam Tinea Capitis, non rarò poſt variolas ſupereſſe, aut etiam eaſdem inſeqvi ſoleat. Torqvet inprimis Philiatros, inevitabilis ferè harum inſultus omnibus Europæis, ne dicam de aliis qvibusdam nationibus. Ex menſtrui ſanguinis reliqviis multi cum Arabibus earum radicem derivant, alii ex repetitâ poſt ſemel factam conceptionem ♀ eâ libidine: neutrum mihi ſatisfacere videtur. Qvin potius ſi certò ſtatuendum eſt, qvod aliquod nobis qvaſi implantatum habent principium, ratione cujus nemo ferè easdem effugere qveat, earum radicem ex corruptelâ lactis nutritivi, tam in, qvàm extra uterum, & vitioſo viſcido acore tenellos inde inqvinante derivarem, exinde enim & freqventiſſimè ſaltem infantes & pueros, rariſſimè demum adultos affligere ſolent. Qvi vitioſus acor aliquandiu occultatus, tandem occaſione datâ, in ſpecie excitatâ M. S. per fermentum ſimile extrinſecus *Qvæ Variolarum radicata origo.*

ſecus inſpiratum vel hauſtum, perniciofas febriles eſſe efferveſcentias excitat, concurrente acido fermentativo viſcido cum ⊖e vol. maſſ. ſanguineæ, donec præcipitato & ſubjugato acido iſto vitioſo, & ſero involuto, criticâ ſanguinis purgatione hinc inde per vaſa capillaria in ſpecie beneficio glandularum intercutanearum miliarium excernatur, & ſub cuticulâ hærendo, ſucceſſivè in puſtulas coacervetur, quarum contentus ſalſacidus ſuccus efferveſcendo ulterius miteſcat, donec in pus perfectum abeat, quod cum cuticulâ eroſâ tandem in cruſtam duram & craſſam condenſetur, erodente intereà ſub hac ipſa acido cutim ſubjectam in foveas plus minus, prout magis vel minus efferveſcentia febrili temperatum fuerit. Unde & ulcera ſubinde pernitioſa & cacoëthea ex variolarum puſtulis tam in partibus externis quam internis, in ſpecie in tenerâ veſiculoſa pulmonum ſubſtantia oboriuntur, pro conditione acidi plus minus virulenti varia, quod ipſum in dictis Variolis oſſa non rarò arrodere & corrumpere aſſolet, id quod expertus teſtatur *Paræus de Variol. c. 1.* Hinc etiam Liberi à parentibus, morbo gallico laborantibus prognati, omnium graviſſimè à Variolis affici ſolent, obſervante hoc Horſtio l. 6. obſ. append. p. m. 308. quod non ineptè illuſtrat ☿ius dulcis, ceu ſingulare alexipharmacum curans pariter & præſervans Variolas: confer *Miſcell.* Acad. N. C. anni 3. obſ. 9. & 56. Ob id & convulſivi motus Epilepſiæ inſultus præcedunt earum eruptionem, morſicante acido vitioſo nervos, & ad criſpaturas earum fibras, & hinc inordinatos ac impetuoſos motus ſpiritus animales irritante. Unde & myrrha, acidum iſtud vitioſum mirè temperans, non minus quam caſtoreum, & ⊖ia Volat. iſtud per ſudorem eliminans, & ♃ fix. ebor. ſ. Unicornu foſſil. iſtud abſorbens, pro harum medelâ utramque faciunt paginam. Non rejicio hoc ipſo, vermiculorum exercitum, & in ſingulis puſtulis acervatim graſſantem, *vid. Borellus centur. 2. obſerv. 72. & Obſerv. microſcop. obſerv. 31. p. 21. it. Lipſius de Variol. Bartolin. centur. 5. hiſt. 20. Rhodius cent. 3. obſerv. 64.* cum nullum pus, abſq; horum pullulante ſegete reperiatur, ſed hos tanquam effectus, ſponte ex ordine cauſarum morboſarum in pure ſupervenientes, transmitto.

§. 28.

§. 28. Nec ſcrupulum injiciat, aut tardior in quibusdam earum inſultus, aut repetitus etiam acceſſus. Nam diutius morborum fermenta in corpore deliteſcere poſſunt, donec ſub ſuâ dierum maturitate tandem evigilent, id quod ex hæreditariis non tantum affectibus, ſed etiam ex Canis rabidi ſalivali fermento, ex febrium petechialium ad aliquot hebdomadas interdum latente contagio, ex Luis ♀ eæ connivente diutius ſeminio patet &c. Unde & infantes qui ſub nutritione ſani erant & vegeti, poſt ablactationem ſubinde cutanea contrahunt vitia, achores & ſimilia dum vitia lactis per conſvetudinem ſub lactatione quaſi appropriata naturæ, citra nocumentum adſunt, quæ mutatâ diætâ per effervescentiæ motum in muſteo ſanguine ſeparata & inſtar fecum præcipitatâ, hinc inde per ſanguinis circulum ſub cute defiguntur, & ibidem coacervata ſuas morboſas ludunt Tradœdias, redeuntes ſubinde pertinaciter, quamdiu tantillum miaſmatis morboſi a. ſeminii fermentativi, nunc ſub ſanguinis Velamento, nunc ſub epidermidis Tegumento latuerit: quod ex materiâ conveniente datâ occaſione ſe multiplicat, & malum renovat, quæ ipſa de variolis & morbillis pariter afferenda videntur. *Quare Variolæ interdum tam tarde ſe oſtendunt.*

§. 29. Ita quidem ſe habent, exulcerationes partium externarum, ſed præter has etiam interiores qvædam, ſpeciatim partes oris, fauces palatum, lingva, ipſeqve non rarò Oeſophagus, ulcuſculis parvis ſcatet, aphthæ appellatis. Harum origo eſt acre acidum, excorians & exulcerans plus minus, dictarum partium ſuperficiem. Fons peccantis acidi, potiſſimum eſt in ſtomacho corruptela lactis & pultis, nimiaque ejus aceſcentia. Ut ut enim aut lactis nutricis aut ſalivæ ipſius infantis à quibuſdam nimia accuſetur acrimonia, vix tamen in infantibus aliam originem agnoſcunt, quam acorem vitio ſuum ex ſtomacho exhalantem. Nam & in adultis frequenter contingere ſolet, ut correpti febribus, cruditatibus recrementoſis, in ſpecie porraceis in ſtomacho exiſtentibus, aphthis moleſtè laborent, niſi maturè fomes removeatur à Medio ex Ventriculo. *Unde Aphthæ.*

§. 30. Supereſt funeſtum adhuc tenellis ſymptoma, nempè pavor in ſomno, oriundus ex exploſivo ferè impetu ſpirituum animalium in nervos: qui cum ſub ſomni requie blando tardoque greſſu influere debeant impetuoſius irruentes inopinam totius cor- *Pavores infantum & epilepſia unde.*

E pusculi

puſculi ex fibrillarum nervearum momentaneo contractivo niſu inferunt concuſſionem, adeò ut non ineptè mulierculis prodromi habeantur convulſionum Epilepticarum, infantibus admodum familiarium, ex ſimili inordinato & perverſo ſpirituum animalium motu in cerebro, & violentâ exploſione in nervos oriundarum. Frequentiſſimè v. paris vagi & intercoſtalis ramificationibus annexæ partes abdominis & Thoracis convulſionibus hujusmodi Epilepticis præ cæteris partibus tentantur admodum torminoſis quas mulierculæ convenienter admodum, die Schwere Noth im Leibe appellare ſolent. Scilicet continuus & nunquam interruptus ſpirituum animalium in hos nervos eſt motus & influxus, pro continuando motu Cordis, diaphragmatis & reſpirationi inſervientium muſculorum primariorum, ut & Ventriculi & inteſtinorum motu periſtaltico perficiendo, unde conſveto quaſi tramite longè promptius irruunt in dictarum partium nervos ſpiritus animales, quam in membra externa in infantibus magis quieta, adeoq; dictos ſpaſmos internos frequentius concitant. Quòd ſi v. crebrius repetant, tandem totum ſpirituum animalium exercitum integrumq; nervorum ſyſtema, per conſenſum & continuitatem motus ſimiliter afficiunt, unde univerſalis tandem ſupervenit Epilepſia; de quâ dicunt, die Schwere Noth bricht aus. Has & ſimiles paſſiones, poſt nervoſarum ſenſilium fibrarum quocunque in loco irritationem conſequentes, unde melius deducemus, quam ex ſupra ſæpius inſinuato acido? per ſe nervis inimiciſſimo, multo magis in tenellis, quorum fibrarum nervearum mollior textura facillimè mobilis, & ita convulſivos motus criſpabilis ut ſic dicam exiſtit. Hinc quæ propiores ſunt partes fonti vitioſi acidi ſtomacho nempè & inteſtinis, aut mediantibus nervis connectuntur iiſdem, etiam frequentius patiuntur convulſivos ſpaſmos, qui continuati ulterius in tantum, donec totum nervorum ſyſtema in cerebri cerebelliq; confiniis concutiant, univerſalem tandem Epilepſiam superveniente ſpirituum impetu inferant: uti adultis ſubinde in membro quodam externo focus latet epilepticus, qui per continuatos ſpaſmos, ſub apparente auræ frigidæ ſenſu ſurſum delatus ad cerebrum, tandem univerſum microcoſmum concutit, ita pari ratione ex acido, inprimis viſcido in abdomine hærente, tam ſpaſmi leviores interni, quam epilepticus totius corpuſculi inſultus o-

riun-

riuntur, optimæ ob id per alcalia volatilia, experientia teſte curabiles. Adeo, ut rariſſimam infantum exiſtimem Epileſiam cujus focus acidus non in abdomine lateat, aut ex abdomine derivetur, excepto dentionis negotio. ita tamen, ut circa halituum aut fumorum impoſſibilem aſcenſum, malum dicto modo explicari queat pro quorum confirmatione, quod nempe infantum nocturni pavores & Epileptici inſultus ab acido peccante excitentur, annotaſſe ſufficiat: 1. quod graviora tormina cum excretis æruginoſis, frequenter comitem aſciſcant Epilepſiam, teſte præter *Quercetan in Tetr. graviſſ. c. affect. c. XI. p. m. 116. Lindano* ſuper *Hartm. Prax. chym.* qui vix virorem æruginis inſtar intenſum in infantum excretis obſervari aſſerit, citra Epilepſiam: quod ſi dicta materia ità ſit acris, ut febris etiam accedat, plerumque interimit pueros: tormina vero & talia excreta ex acido lactis corrupto, ſuperius derivavimus. 2. *Hippocr. lib. de Morb. ſacro* aſſerit, infantes, ſi ipſis ulcera in capitibus, vel circa aures, vel in facie, vel in reliquo corpore excitentur, liberari ab Epilepſiâ: vid. *Sennertus de Morb. Infant. p. 2. c. 3. pag. 28.* quas exulcerationes etiam ex acido lymphæ ſupra deduximus: quibus 3. accedit cura Epilepſiæ infantilis per alcalia volatilia, item per Terrea, acidum abſorbentia.

§. 31. Modo inſinuatum fuit Epilepſiam & dentitionem ſubinde comitari, hujus ergò dentitionis negotium, & ſymptomata ejus occaſione excitata, hic evolvenda erunt. Equidem nil aliud, præterquam gingivarum à dente accreſcente perforandarum dolor primariò urget, ſimilis quodammodò illi, dum acido morboſo gingivæ in dentium radicibus punguntur, & quaſi perforantur. Sed cum ſenſilis gingivarum, ex interſperſis variis nervulis ſubſtantia, cum partibus vicinis inſignem conſenſum habere ſoleat, quod ex odontalgia adultarum, ſubinde dimidiam Capitis ſphæram per conſenſum afficiente, interdum muſculi temporalis aliquem ſpaſmum inferente, notiſſimum eſt, de facili evenit, ut atrocioribus ſub doloribus tandem univerſum ferè nervorum ſyſtema ſimul vellicetur, & inde convulſiones Epilepticæ ſuperveniant: idque eò promtius, quò vel per ſe & in ſeipſo nervorum ſyſtema infantum teneribus & mobilius extiterit, vel ipſum ex perversâ diætâ matris vel nutricis, acidis abutentibus, de quo ſupra, in primis ſuis ſtaminibus debilius & facilius irritabilius red-

Dentitio difficilis.

 ditum

ditum vel ey lymphâ vitioſâ commotâ hinc inde irritatum fuerit. Cum verò ex dolore gingivarum, vicina glandularum præprimis ſalivarium vaſa & illas integentes membranæ vellicari ſoleant ſimul, hoc ipſo uberior ſalivæ in os effuſio, indeque effluxus, quod vocant das Geifern/ ordinariò comitari, interdum aliquandiu præcedere dentitionem moleſtiorem ſolet. Quæ lympha ſi & ipſa minus temperata, ſed ſalſo-acida plus minus fuerit præter roſionem faucium & laryngis, indeq; excitatam tuſſim ſubinde ſiccam ſeu inanem, ad ſtomachum copioſior delata, anorexias, nunc apepſias, interdum vomitus cum tuſſi ferinâ, aut certè in inteſtinis diarrhæam plus minus ſeroſam excitabit, vel nervoſum genus hinc inde vellicando ad Epilepſiam diſponet: qualia ſcil. ſymptomata ordinariò præter vigilias, inquietudines ejulatum, febrilem æſtum, dentium eruptionem comitari ſolent.

Febres. §. 32. Reſtant adhuc febres, ut ut lentarum jam ſuprà §. 25. rationem deduxerimus, non minus quam variolarum & morbillorum, §. 27. ſimiliumq; cum exanthematis ſe exhibentium. Cæterum præter has & aliæ febres variæ, aut continuis ardentibus ſimiles, aut periodicæ continuæ, aut catarrhales ſimilesve frequentes ſunt infantibus, quarum rationem omnem ex *corruptione lactis internâ*, aut ex *pororum cutis occluſione externa*, optimè explicabimus Præter acidam enim cruditatem, quam puls & lac in ſtomacho infantuli ſubeunt, & unde ejus febres frequentiſſimè, nunc lentæ nunc acutæ ſcaturiunt, etiam variæ aliæ omninò lactis ſunt depravationes, jam ſupra §. 19. inſinuatæ, ſive in ventriculo ſub digeſtione, ſive in inteſtinis ſub hujus digeſtionis perfectione & fecum ſeparatione obveniant. In ſpecie cruditas nidoroſa appellatur, dum flava copioſa ejiciuntur à tenellis, id quod neutiquam tali in caſu bilis tigentis eſt opificium, unde enim tanta in fœtu juniore bilis abundantia? niſi infantulos ferè omnes primò ſui initio bilioſiores Viris ſeipſis dicere velis: neq; amareſcunt ſemper hæc ipſa, ſed dulceſcunt potius ſubinde, & avidè à canibus amari omnis oſoribus comeduntur. Lac potius vitiatâ quacunq; ratione digeſtione ventriculi ſponte de facili citrineſcere, ſufficienter declarat *Helmont. tr. ſchol. paſſ. decept. c. 3.* adeò ut hujusmodi digeſtionis primæ multiplicia errata, ex alimentis & hinc affectibus nutricis primariò oriunda, cum non corrigi poſſint in ſecundâ digeſtione,

neceſ-

neceſſariò ſanguineam craſin, in tantum alterabunt, ut hujus p. n. efferveſcentiæ febriles variæ inevitabiliter ſuperveniant : id quod pariter in quibuslibet infantum, etiam ablactatorum febribus tam lentis quam acutis obſervandum venit, quæ omnes ferè pro causâ internâ errata digeſtionis primæ in Ventriculo, & inteſtinis propter ordinariam eorum addiphagiam agnoſcunt. Et quidem eò citius ex enarratis occaſionibus febres accenduntur, quo minus per cutis cribrum inſenſibiliter purificatur ſanguis, id quod vel defectus caloris ambientis, vel crebra linteaminum, non ſufficienter calefactorum mutatio, vel denique balneorum neglectus uſus inducit. Calidi ſanè balnei lotio, ut ſordes cutaneas infantis copioſas abſtergit, & removet, ita & fibras retis Cutanei laxando, pororum apertioni, & copioſiori tranſpirationi amplam occaſionem ſuggerit, cujus intermiſſio & poros conſtipat, & ex heterogeneorum coacervatorum impetu, hujus febrili fermentationi uberrimam occaſionem ſuggerit.

Comedonum Origo.

§. 33. Facta ſuperius mentio vermiculorum in purulentis Variolarum puſtulis, atrophia quoque ſuperius conſiderata, diducunt nos, ad conſiderationem Vermiculorum Capillarium infantum, quatenus hi ipſi atrophiam ſimul junctam ſemper habere ſolent. Proprio nomine *Comedones*, ab adjuncta infantis Tabe, quaſi nutrimentum comedendo largius abſumant, it. *Crinones* à figura, quod Crinum ſ. Pilorum curtorum nigrorum formâ foras interdum prominere per poros Cutis ſoleant, appellantur: Germanis, die Mit-Eſſer / die Zehrwürme. Differunt à Sironibus, vermiculis minutis quaſi pedicularibus in puſtulis prurientibus ſub cuticulâ manuum inprimis & pedum enatis : de quibus *vid. Sennertus l. 5. Prax. pag. 1. c. 24. p. 18. Langius l. 2. Epiſ. 42. Gœdarius Metamorphoſ. P. 1. p. 126.* Sicuti & Sironum & Crinorum formæ per Microſcopium conſideratæ, differentes planè deprehenduntur. Sunt ergò dicti Crinones vermiculi, Capillorum ſpiſſorum ſeu ſetarum formâ curtarum, nudo oculo aſpicienti ſe exhibentes, quando nempè mellis affricti dulcedine allecti in loco calido foras prorumpere nonnihil, frigoris verò ipſis inimici ſenſu, denuò intrò repere obſervantur. Accuratè magis per microſcopii adjumentum iidem obſervari poſſunt, ſic enim Coloris cinerei, cornubus ſeu potius antennis binis longè prominentibus

inſtructi, oculis rotundis grandiuſculis, caudâ oblongâ in fine Villoſa uno nomine aſpectu horridi, obſervari ſolent: prout ab amico curioſo & artificioſo, nempè Dno. Chriſtiano Schæffero, Sereniſſ. *Dn. Saxon. Mauritii* Appelle Aulico dexterrimè, non ſecus ac alia talia minutiſſima inſectula, in ſpecie Sirones, item Termites ſeu potius lendes caſeorum &c.) hacce ſub forma accuratè, per microſcopium obſervati & delineati fuerunt: ubi: a. quantitatem & figuram eorum exhibet, prout nudo oculo occurrere ſolent. b. oſtendit Crinonem integrum per Microſcopium accuratè obſervatum & ab ipſo obſervatore dextre delineatum. c. eſt ſimilis Crino ſed cui ſub ſeparatione à Cuticulâ corporis cauda truncata fuit: d. itidem Crino eſt alius, ſed majorem ſub ſui acuticulâ ſeparatione noxam paſſus &c. Occupare magis loca muſculoſa, inprimis dorſi, hinc ſcapularum, humeri, it. ſutarum & crurum ſub cuticula aſſolent. Infantes inprimis teneriores, minus robuſtiores affligere ſolent. Originem iis ſubminiſtrat ſuppreſſa inſenſibilis tranſpiratio, ut rectè id ſuſpicatur *Horſtius l. 4. obſ. 58. p. 254.* quæ temperata ſi fuerit minusque acris, dulcis & pinguis, retenta diutius ad putredinem ruit, unde occulta antea, & oppreſſa penitus principia ſeminalia quæ & minimo ſeu ut vocant in atomo ſenſibus imperceptibili latere poſſunt, ſui juris facta, deſtinationes naturales exeqvuntur, & in viva animalcula proruunt *V. Velſchius Diſſ. de Vermic. Capill. Inf. pag. 363. annexâ Tr. de Vena Medinenſ. it. Borellus 1. Obſ. 80. & Sennertus l. 2. Prax. pag. 2. c. 24. pag. 302.* Nempè in Lacte, ratione alimentorum ex quibus generatur, non ſecus ac in pulte, milleformia inſectulorum & vermiculorum latent ſemina, quæ in tenello infantis ſtomacho, non adeò exactè alterata, facilè data occaſione evigilare, & in actum ſecundum erumpere valent: hinc & quidam Crinones hos, illis vermiculis ſeu aſcaridibus ſimiles aſſerere volunt, qui in antiquis caſeis innaſci obſervantur. Hi ipſi Crinones animati moleſtiam admodũ prurientem & continuò laceſſentem, plus minus tamen, ſub cuticulâ admodum ſenſili excitant, indeq; inequietòs, ejulantes, & vigiles reddunt infantes, quibus utut ſæpius porrigant mammas nutrices, quas etiam exhauriunt, tamen inequitudine, vigiliis, ploratu confecti, minus dictum alimentum concoquere aut ritè aſſimilare poſſunt, donec emacientur tandem, & ita ſucceſſivè in Tabem

bem

bem proruant: ut ob id exiſtimem, non tam ratione nutrimenti, à vermibus exhauſti, quam ratione ſymptomatum ab iſtis inductorum, maciem & tabem conſecutivè ſupervenire.

§. 34. Intertrigo deniq; acerbo dolore excruciat infantes, peccante in ſpecie Urinâ cujus continuâ humectatione, & hinc Salinâ acrimoniâ, tenerrima epidermis emolliri & relaxari, & pedetentim penitus eroſa ſeparari ſolet, in locis praeſertim inter femora & circa clunes ſitis. Excoriationem iſtam, ulterius ſi proceſſerit, læſarum partium gravis exulceratio, etiam ad mortificationem partis ſubinde tendens ſubſequitur, aliaq; pathemata pro partium diverſitate, ſubinde variantia. Præter Urinam & inſenſibilis transſpiratio, aut ſenſilis transudatio, in locis impeditis, nominatim in articulorum flexuris, & ſub axillis modò dicti mali autor eſſe ſolet: in multis nempè ſudor & Urina convenit, adeoque affectuum identitatem comitem ſecum trahere ſolent. *Intertriginis ortus.*

CAP. III.

Præſervationem & Curationem Morborum infantilium docet.

§. 1. Cum tanta mala teneros circumdent infantes, perverſæ nutritionis cauſa, maturè iis occurrendum, periculum namque eſt, ne tam malè ſtabilitis primis ſanitatis fundamentis inpoſterum omnis ærumnosè trahatur ætas. Quatuor Univerſalioribus ut occuramus cauſis pro meconii purgamento, nil æquè convenit, ac Coloſtrum infanti propinatum, ut ſupra §. 10. monitum. *Alimentum namque eſt medicamentoſum, quod Natura eum in finem generavit, ut modicè nutriendo, leviter pro infantis imbecillitate purget per aliquot dies*, ut rectè aſſerit *Spigelius tr. de fermat. fœt. cap. 3. pag. 17.* Quod ſi fieri nequeat, ſtudiosè in id incumbendum, ut pharmacis nihilominus evacuentur dictæ ſordes. In hunc finem propinare ſolent recens natis Ol. amygdal. dulc. recens expreſſum c. Sacchar. albiſſ. quorum ope lubricatis & abſterſis ſtomacho & inteſtinis, copioſæ impuritates, geſtationis tempore collectæ, ejiciuntur, interdum & vomitu auſpicatô eliminantur, ut ut ſoli huic Oleo non fidendum ſit, cum vel ranceſcendo facilimè infanti propinatum, non leve incommodum in primis viis inferat; vel non rancidum licet, vix tamen omnia tam exactè eliminet, qvin *Ut meconiũ removendũ.*

ſubin-

ſubinde aliquid ſordium remaneat. Alii in uſu poſitum habent, mell. roſat, ſolutiv. tantillum propinare, feliciori ſanè cum ſucceſſu. Mihi convenientiſſimum ſemper viſum, & uſu compertum fuit, ſi pulpa paſſular. minor. c. ana Syrup. de cichor. c. rhabarb. miſta, addito pauxillo pulv. corall. rubr. præp. & Ocul. ♋ præpar. ana, horum ℈j. l. ʒß. ad illorum ℥ß. addendo, cum parvo cochleari leniter infundatur. Optatò ſic rejiciuntur omnia excrementa, tam per inferiora, quam & interdum per ſuperiora, & vitioſa meconii aliarumque ſordium aceſcentia, futuro lactis ſuctui perquam nociva optimè ſimul ſic coërcetur. Denique *Syrupus de ſpina cervina ſ. domeſticus*, eſt convenientiſſimum abſtergens omnium ſordium, & laxans infantum, ſpeciatim ſi loco ſacchari cum melle per ſe depurato ſub inſolatione, confectus fuerit, vix unquam fallens & ſine ullo incommodo evacuans, inprimis c. pulv. Ocul. ♋ ſi ſubactus fuerit.

Inſenſilis tranſpiratio ut promovenda. §. 2. Ut verò inſenſibilis promoveatur tranſpiratio, ceu alter fons morborum infantilium, auſpicato ſolent mulierculæ, recens natos infantulos immergere balneo aquæ dulcis tepido, ſ. ſubcalido, non, qui aſperrimus & ſanæ rationi pariter ac conſtitutioni ſanæ reluctans erat Veterum Germanorum mos, *V. Sennertus l. de Morb. infant. part. 1. c. 4.* ▽ frigidæ aut flumini, ut hujus medio abluantur ſordes viſcoſæ, lanuginis inſtar inveſtientes teneram epidermidem, & accedente blandâ frictione ita aperiantur & magis patuli reddantur, conniventes aliàs curis Pori. Non ineptum eſt, quod in more poſitum, ut ſaponis adjumento, removeatur hæc ſordium coacervatio, & hujus alcalinâ lixiviali acrimonia promtius detergantur iſta caſeoſa quaſi concrementa extracutanea, ſicuti ſi reiterantur crebrius hæc balnea, poſtmodum ipſi ▽æ, qua abluantur, modicum lixivii addere non inconſultum videtur, ut eò melius, tam reſolvantur & detergantur dictæ ſordes, quam hujus alcalini ⊖is beneficio, præcaveantur maturè cutaneæ infantum efflOreſcentiæ, ceu quas jam enatas, optimè tollunt talia alcalia, ut infra monebitur. Reiteranda autem ſæpius eſt hæc balneatio, quoties ſanitatis infantis, & in ſpecie Virium permittit ratio, idque in primâ ſeptimanâ quotidiè, reliquis alternis aut tertiis diebus, donec exactè purificatus, glaber, mollis, rubicundus & ubique nitidus appareat fœtus.

Non

Non rarum eſt, flavedine quodammodò croceâ, adèoque Icteritiâ decoloratione tinctos in lucem prodire infantes, quæ extraordinaria Tinctura vix melius dictis Balneis detergi penitus, & deleri poterit, quibus ab aliis ſimul ſuccurri ſolet, gr. i. croci optimè triti in lacte nutricis vel aliò conveniente liquore exhibiti, & aliquoties in die propinati, quo ipſo dicta cutis defœdatio promtius extingui poteſt.

quomodo lactis vitioſæ alterationes corrigendæ.

§. 3. Lactis denique & Lactationis pernitioſa errata, ex iis, quæ ſupra *§. 7. c. 10. 11. 13. 14. 15.* recenſita fuerunt, facillimè quivis corrigere valet. Ad hoc vero ſemper habeatur reſpectus, ut omnis ejus vitioſa aceſcentia, hincque grumoſa coagulatio, ceu familiariſſima vitia, quantum poſſibile præcaveatur. Commendatiſſimus ob id nutrici ſit *aniſi* & hinc *fœniculi* uſus, ſive ſemina eorum poſt ſingulos paſtus comedantur, ſive poſterioris ſaltem radix, herbaque, quacunque ratione uſurpetur: præter lactis enim ubertatem, etiam ſaluberrimam vim ipſi ſimul conciliant, aromaticâ volat. oleosâ naturâ, & aceſcentiam ejus præmaturam & coagulationem optimè prohibent, quin & tormina & flatus infantis feliciter tollunt. Caveat ſimul ſedulo nutrix, ne aquæ frigidæ diutius aut crebrius manus immergat, & ſtatim ab hoc lac infanti infundat, nec enim infans tantum, ſed & ipſa nutrix ventris torminibus ex tali occaſione ſæpiſſimè obſervatur corripi. Quod ſi inopinato terrore concuſſa, vel irâ percita nutrix, lactis graviorem alterationem metuat, poſtquam lac ex uberibus prius emulſerit, aſſumto ſpermatis Ceti ℈ß. ad ʒj. c. ♁ diaphor. gr. XV. ad ℈j. in hauſtu cereviſiæ calidæ, ad blandum ſudorem ſe componat, quo omnis lactis corruptela ſic emendetur: vel recipiat, in tumore, dolore & duritie ſuperveniente, & ita inflammationis metu, C. C. ſ. △ ℈j. ♁. diaphor. ℈ß. ⊖ vol. viperar. aut C. C. gr. viij. M. aut C. C. ſ. △. ʒß. ⊖ card. benedict. ℈ß. ad gr. XV. capiat in ▽ flor. ſambuc. & pro ſudorifero reſolvente aſſumat: vel horum loco ſpiritum ⊕✱ci à ʒß. ad ʒj. in ▽. card. bened. hauriat, & ſudorem plus minus largum expectet: Imponendo ſimul mammæ, in leviori quidem affectu, Emplaſtrum *de ſpermat. Ceti Mynſ.* in graviori vero inducendo mammæ emplaſtrum *de galbano croatum Myn-*

F *ſicht*

ſicht. cum ana gumm. ammoniac. in ♃ ſol. invicem liquefactis & linteo denſo inductis confectum, quam calidè perferre poteſt: utroque in caſu deſuper ſacculum interpaſſatum ex oryzâ confectum probè per calefactum imponat deſuper, ut per ſudorifera iſta alcalina, diſſolutum lac, horum adjumento promoveatur immotum, & ſtagnatio ejus ac grumeſcentia ita corrigantur mature.

Quomodo puls emendanda. §. 4. Pultis denique poſt Lactis curam, reſtat correctio, quæ in hoc conſiſtit, ut omiſsâ farinâ, loco ejus panis triticeus, vel ut vocant ſimilagineus nonnihil exiccatus vel induratus minutim tritus, cum lacte vel cum ▽ in pultis coquatus conſiſtentiam mollem, tantillo ſeminis aniſi pulveriſato addito. Experientia me hactenus docuit optimè conducere tenellis tale pulmentum, ubertimque eoſdem nutrire. Fermentatus enim panis, adeoque facilè reſolubilis, promtiusque in ſtomacho digeſtibilis, quidni crudæ farinaceæ paſtæ præferendus erit? Pauciores flatus inde elevabuntur, & liquidior mucus poſt ejus uſum reſtabit, faciliusque longè qui abſtergi queat, quam è communi pulte fieri ſolet. Quibus hactenus dictis ritè obſervatis, nullum dubium, quin infantes vitam ſanam ſint conſervaturi diutius.

In Cura morborum Inf. ⊖ia vol. primatum obtinent. §. 5. Sed quam facilè hæc imperantur, quæ tantum non impoſſibilia ſunt, ut obſerventur, idque tam à matre, quam à nutrice. Si recolentur ſuperius, cap. 2. dicta, non poterit tam rigoroſum regimen inſtitui, quin tandem ſuccus acidus copioſior vel parcior, acidior vel temperatior, viſcidior vel ſeroſior colligatur interdum, unde morbi infantiles plerique ſucceſſive propullulant. In genere E. pro horum Curâ remedia talia conveniunt, quæ acidum deſtruere, viſcidum incidere, ſeu attenuare, utrumque pro ratione occaſionis avacuare valent. Adeoque mox à nativitate propinanda ſunt, & ſubinde repetenda remedia temperata, his indicationibus ſatisfacientia. Quæ inter facilè patet nil æque præſtare, quam ⊖ia vol. in ſpecie oleoſa, quæ optimè acidum corrigunt, & cum eo ⊖ſum tertium blandum componunt, diureticum pariter & diaphoreticum, prætereaque penetrando potentiſſimè, attenuant; & reſolvunt quaſcunque obvias viſciditates. Unde ſpiritus ⊖✻ci, inprimis cum aromaticis deſtillatus, ſicque factus oleoſus, it. ſpiritus

ritus ⊖✱ aniſ. aut caryophyllatus, & quem mille encomiis extollo pro curandis infantibus, liquor C. C. ſuccinatus *à B. D. Michaelis* primitus in uſum vocatus, & hactenus mille experimentis, multis in caſibus adultorum pariter ac juniorum utriusuſqe ſexus comprobatus, pro infantibus curandis ſunt optimi. Paratur modo laudatus liquor ex ſpiritu C. C. probè rectificato ab oleo empyreumatico depurato, qui affunditur ⊖i vol. C C & ⊖ vol. ſuccini (ab omni oleoſitate empyreumaticâ crebrioribus c. ▽ & S.V. ſolutionibus & inde ♎ationibus purificato) ana q. ſ. ut imbibat & ſolvat intimè dicta ⊖ia, quæ miſtura utut effervescat primitus, cum ſuccini ⊖vol. acidum ſvaviſſimum, admodumque delicatum conjunctum habeat, brevi tamen amice coëunt, & digeſtione debita ac cohobatione reiteratâ liquorem hunc commendatiſſimum conſtituunt. Nec eſt, quod generoſa nimis, nimisq; graduata putes ⊖ia vol. pro infantibus, nam circumſpectus uſus, in Lacte nutricis, vel in ▽ & ſyrupo menthæ fœniculi &c. & limitata ad guttulas ſaltim doſis, tenellis pariter ac paulo robuſtioribus infantibus eadem optimè accommodare novit. Miratus ſum ſæpius, à quibusdam vel præconceptis opinionibus excœcatis vel experientiâ debita deſtitutis medicis, cum pavore quaſi audiri ⊖ium vol. mentionem, ſpeciatim pro infantum cura, cum tamen ſub legitimo & circumſpecto uſu, Deorum manus eadem vocandi exiſtimem. Volatilibus hiſce alcalibus, & fixa per ſpiritum Vini temperata in ſolutiones tinctas etiam ſubjungenda erunt, inprimis Tinctura ♀i, & Tinctura ſcoriarum Reguli ♁ ij.

§. 6. Præter ſalia hæc volatilia, acriora vel aromatica, etiam alia ſubjecta aromatica oleoſa, ſuo ⊖e vol. non deſtituta in genere infantibus ægris fructuoſa ſunt: quæ inter *aniſum* & ejus ſemen mire convenit, quod ad ℈j. pulv. recens quoque pro levi evacuante commendat *Heurnius method. ad Prax. l.2. c.26.* Juxta hæc *Caſtoreum* benedicta etiam eſt medicina, temperans mirè acidum auſterum, & convulſivos ſpaſmos quoscunque, torminoſaque inde pathemata optimè ſiſtens. Quibus meritò annumeratur *myrrha*, omnem corruptivum acorem tollens, *Deinde aromatica vel oleoſa.*

 & bal-

& balſamicâ vi, quamcunque corruptionem putredinalem inhibens, indeque ad Vitam Longam ab *Helmontio* commendata, *Tr. Arcan. Paracelſ. p. 626. Paracelſus* ipſe in Conſil. Sterzingenſibus commun. ceu optimum peſtis præſervans, myrrham junioribus & infantibus commendat. Tinct. E. ſalutis *B. D. Langii*, ex myrrhâ c. Spiritu Vini ♀iſato extracta, loco cujus & Spiritus ⊖✱ci c. Spiritu Vini paratus pro menſtruo capi poteſt, ſalutare erit pueris remedium, corrigens acidum, & reſolvens viſcidum. Facit huc etiam elixir proprietatis absque acido paratum per alcalia, vel fixa, ut ⊖♀i. vel volat. cum ſpiritu ⊖✱ci, hoc ipſum enim iis, qui adhuc lactis gaudent nutrimento mirificè conducit, ſicut poſt ablactationem, ad quod cum acido conſveto modo vulgò conficitur, tutô concedi poteſt. Hiſce deniquè ſuo modo Theriacam & Mithridatium annumero, quorum non eſt, ut vel caliditatem vel narcoſin opiaticam pertimeſcas, modò à gr. dimid. ad gr. j. l. ij. pro ratione ætatis propines, quæ & acida vitioſa temperent, & inde illatas noxas doloroſas blando ſopore fallant.

Deniq; fixa & paulò terreſtriora.

§. 7. Hiſce acida corrigentibus vol. partim ⊖inis, partim oleoſis, adjungenda ſimul erunt denique concreta quaſi terrea, & fixiora paulò, acidum, quod talia rodit, in ſe abſorbentia, qualia ſunt ocul. ♋ & (his vix nobilioris uſus) margaritæ præparatæ, Coralia, C. C. tam communi modo, quam Philoſophicè ut vocant uſtum, ut & *Ebur.* ſimili modo tractatum, *lap. bezoar animalis*, in genere omnes animalium partes oſſeæ, inprimis marinorum ſeu aquatilium, & dentes, quo & *Unicornu* animale pertinet, it. *dens Hippopotami* & ſimilia, ex quibus etiam pulvis marchionis compoſitus eſſe ſolet ad Tormina & Epilepſiam infantum Mulierculis decantatiſſimus: loco cujus feliciter uſurpari poteſt ſequens: Recip. Ocul. ♋ pp. ʒß. C. C. ſ. △ ℈j. Corall. rubr. præp. ℈ß. myrrhæ. el. gr. vj. l. ix. theriac. gr. iv. olei d. aniſi gutt. vj. M. fiat pulv. pro puerorum affectibus quamplurimis convenientiſſimus, qui ſi acuatur aliquot granis ⊖ vol. C. C. vel cranij hum. vel viperar. erit uſus longè ſalubrior, magisque præſentaneus.

§. 8.

§. 8. Temperatus ita partim, partim reſolutus ſuccus acidus, neceſſe interdum eſt, ut eliminetur foras, idque per alvum inprimis obſtetricante naturæ defectibus arte. Optatam opem hic ferunt Clyſmata, cum ⊕♀, ſimilivè lixiviali acuata, quæ mucum in craſſioribus inteſtinis reſolvunt, optimeque educunt, & ſtimulo reliquis inteſtinulis ita injecto, cætero muco deſcendenti vias patentiores reddunt. Parentur ſaltem ex decocto fl. chamomill. ℥j. ad ℥iſs. ad ℥ij. pro ratione ætatis, addendo mell. rutac. ℥ſs. ⊕♀ ℈ſs. ad ℈j. ol. d. aniſ. gutt. iij. l. iv. quæ injecta feliciter operantur: vel loco talium Enematum ex lacte dulci c. therebintinâ in Vitell. ovi diſſolut. miſta clyſmata ſunt admodum egregia, idq; ubi doloroſa abdominis ſimul urgent ſymptomata: quin & fortius per clyſmata ubi ſtimulanda alvus, & detergendus mucus, non rarò vitreus, etiam talibus ex ſimplici vegetabili decocto paratis, pro fortiori acumine addendus eſt ſyrupus emeticus à ʒj. ad ʒij. pro ætatis ratione, aut etiam infuſum quoddam ♁iale, nomine ▽æ benedictæ aliàs cognitum: qualia pertinacioribus in malis, epilepſiam etiam jam minitantibus, quæ ferè ſemper in infantibus fomitem obtinet in abdomine, convenientiſſima. Quod ſi neceſſitas incumbat, ex lacte farinaque congeſtum mucum ex ſuperioribus locis potentius eliminare, præter ea, quæ ſupra §. 1. hujus cap. laudavimus, (quæ inter ſyrupus de ſpinâ Cervicâ vel ſolum, vel cum ſyrupo de fumar. miſtus, & ſubinde exhibitus, omnibus palmam præripit) inprimis jalapæ pulvis, cum triplo C. C. uſti l. ſ. △ miſtus & ad gr. 2. l. 3. & plura, ætatis habitâ ratione propinatus, elegans eſt laxans, ordinatum à *Ludovico in accurat. Pharmac. diſſ. 1. p. 191.* non minus quam dimidia l. unica pilula aloëtica ab eodem c. l. præſcripta. Habitioribus paulò eadem mutatâ ſaltem doſi conveniunt, non minus, quam aliquot gran. ☿ dulcis, in ſpecie ubi ablactati fuerint, qui & mucum reſolvit, & præterea quoque verminationi reſiſtit. *Manna qvoqve Calabrina* purior, pulti addita, & tenellis propinata quantitate plus minus, auctâ, ʒij. ad ℥ſs. pro ſcopi vel ætatis ratione, ſvaviter & blandè eoſdem laxare ſolet. Singulare aliàs pro referendâ alvo infantum quid obtinet Muſcerda, non niſi ſuperfluè delicatis horrida,

Quomodo purgandi infantes.

rida, cujus minutarum Pilular. no. j. l. ij. aut iij. pulv. & cum lacte vel pulte potius exhibitæ ad imitationem *Rulandi Theſaur. lib. 3. pag. 220.* vel earum 8. aut x. in lacte maceratæ & per linteum leniter expreſſæ ac propinatæ, egregiè laxant infantes. Non me latet, eſſe qui ſcammonii uſum reliquis præferunt, & ejus aliquot granula in emulſionis formam redacta, admodum commendari, vel ſi ejus gr. j. aut ij. ſyrupo de cichorio addantur. Sed hæc vix, præterquam in ablactatis & robuſtioribus locum habent: horreo eſulinam vel tithymalinam ſcammonii virulentiam, adultis & robuſtis gravem, & ſubinde nocivam, tantò minus infantibus tolerabilem. Novi etiam per nutrices quoſdam purgare velle infantes, qvo pertinet aliquo modo, quando Papillis pulv. quidam laxativus inſpergitur, de quo *Panarolus Pent. 5. obſ. 10.* ſed propter ſummam incertitudinem doſeos, quæ in tali caſu ad fœtum certò determinari nequit, adeoque ob metum, ne plus debito purgentur tenelli, minus tutum negotium exiſtimo. *V. Bartholinus. 2. hiſt. anat. 93.* Vomitus ſi in puſionibus interdum, in ſpecie in aſthmatis aut gravioris ſuffocationis metu provocandus ſit, vel per radic. ireos florentinæ, ad gr. aliquot, vel parum *ſyrupi Antimonialis emetici,* in ſ. qv. ▽ menth. aut fœnicul. diſſoluti, etiam infantibus tutiſſimi, idque repetitis potius vicibus, idque tutiùs, quam ſemel pro unâ doſi, idque periculoſius propinati, ſufficit, ſvadente hoc itidem experto *Ludovici* c. l. p. 197. Nam Faucium irritatio cum pennâ oleo intincta, moleſtior eſt minusque efficax Vomitorium.

Qvomodo infantes curandi.

§. 9. Hiſce in genere ità prælibatis, facillimè patet, ſpecialium morborum infantilium curatio: quam & ipſam ne aliquid deeſſe videatur, levi calamo perſtringam. Tormina, E. quod attinet, cum flatibus, aut viridibus porraceisque aliisve dejectionibus p. n. conjuncta, non crebrò nimis præbenda eſt mamma, interea verò cum lacte potius pulv. Corallor. & ocul. ♋. præp. additâ ſemper anaticâ portione pulveris ſeminis aniſi, aut loco talium pulv. marchionis, aut qui præſentanei magis eſt auxilii, ſupra §. 7. præſcriptus pulvis, infundendus: Vel iſtis acidum abſordentibus, caſtorei parum

Tormina.

adden-

addendum, & quacunque ratione fieri poteſt, propinandum. Theriacæ etiam vel mithridatii piſi vel minoris vel majoris quantitas, ſub veſperam exhibita, blandam quietem ſopiendo tormina præſtat. Sin pertinacius malum fuerit, nec talibus crebrius repetitis quieſcat, ita ut jam vel Epilepſia metuenda, ſupra dicti §. 5. ſpiritus & liquores ⊖ini vol. ſacra erunt anchora: vel fiat miſtura, Recip. ſyrup. de ſpin. Cervin. ℥ß. ſpiritus ⊖✱ aniſ. ʒß. ocul. ♋ præp. ℈j. ad ʒß. M. diluantur c. paucâ ▽ fœniculi, & ita cochleatim propinentur. ☉ fulminans magnæ hoc in caſu obſervatur efficaciæ, ut non immeritò à quibuſdam inſigniter extollatur, contra tormina Infantum, & pertinacem nimis alvi obſtructionem, etiam imminentem exinde Epilepſiam: datur infanti aliquot dierum, aut etiam unius ſeptimanæ, gr. j. cum gr. iij. ♁ depurati vel ☿lati, datur etiam ſolum, absque addito, in iis, qui jam aliquot ſeptimanarum ad gr. ij. vel iij. propinatur in lacte, vel quod melius in vehiculo ▽æ deſtillatæ idoneo, & præter alios affectus, quos aliquoties admiratus fui, tormina ſiſtit, horridas dejectiones alvi promovendo, & inſultus epilepticos ſopit. Varietas obſervatur in ejus operatione, nunc citius, nunc tardius operatur, debilius itidem, aut vehementius, prout uti ſuſpicor plus minus in Ventriculo infantis à grumo lactis, vel muco pituitoſo irretitur, & quaſi inviſcatur. Suppetias hiſce ſimul ferant inunctiones externæ, ex oleis deſtillatis cumini, carvi, aniſi, fœniculi, chamomill. cortic. aurant. &c. oleo chamomill. per infuſ. ceu corpore, à. oleo nuciſt. expreſſ. aut ol. ſtomachal. Craton. exceptis, ne illorum deſtillatorum acrimonia dolorem ex excoriatione inferat, & circa umbilicum inunctis. Quod ſi tenacior mucus dictorum malorum fuerit autor, exterius ſpecialius unguentum conducet, ex gumm. ammoniac. in ✚ ſol. ʒij. therebinth. aloës a. ℥j. ſevi Cervini & butyri non ſaliti q. ſ. pro conſiſtentiâ debitâ, ulterius quoties illiniri debet oleo d. aniſ. irrorandum, & ita dictis locis umbilicalibus applicandum, quoties opus fuerit, aliquali portione fellis tauri acuendum. Cum vero pathemata

hæc

hæc inſigniter exaſperari ſoleant, alvus ſi clauſa fuerit, ob id ſtudioſiſſime proficuus clyſmatum ſupra laudatorum uſus obſervandus erit: attendendo ſedulò, magisne acrimonia acida, an viſciditas cauſæ peccantis urgeat, ut ita delectus aliquis inſtituatur. Speciatim tenuia & liquida, laticis cujusdam inſtar plus minus flavedine tincta, utut acerrima, & præter gravia infantum tormina, etiam excoriationem podicis ſubinde inferentia obſervantur, excreta, in quo caſu, Clyſmate ſimplici ex Lacte bubulo cum pauco ſaccharo impraegnato, injecto, & dicta acrimonia temperari, & quæ imminet inteſtinorum craſſorum gravis læſio ac excoriatio tuto præcaveri poteſt. Recenſita hactenus & ipſa, non abſque felici ſucceſſu, in inflatione hypochondriorum, aut tympaniticâ quoque abdominis diſtenſione in uſum revocari poſſunt, aniſi præ reliquis proficuus eſt uſus, ſive ejus pulvis cum dimidio Corall. præpar. crebrius infanti propinetur, ſive eleoſaccharum aniſatum, aut ſpiritus ⊕✱ci aniſ. ſedulò ingerantur, & extra quoque oleum deſtill. cumini, aniſi, cum oleo chamomill. vulg. calide hypochondriis illinantur.

Hypochondr. inflatio.

Vomitus.

§. 10. Quod ſi Vomitus turbet infantes, isque per eſſentiam ut vocant fuerit, ſinendus eſt, donec vitioſus mucus, aut acris latex evacuatus fuerit, & cum moderato lactis uſu interius pulv. ex nuce moſchat. corall. & caryophyll. paucis propinandus, & ſubinde repetendus, vel temperatior cinamomi ▽ ſpirituoſa infundenda, Theriaces etiam externus pariter ac internus uſus in minutâ doſi non negligendus, idque etiamſi per conſenſum fuerit: quod ſi ablactati fuerint infantes, non immeritò decoctum caryophyll. ʒß. & maſtiches. ℈ij. in Vino commendat *Joel. Prax. l. 9. ſ. 4. membr. 3. pag. 344.* Externe fruſtulum panis Vino malvatico ebrium ſtomacho imponendum: vel aliquot gutt. ol. deſtill. macis, ol. nuciſt. expreſſ. exceptis, ſtomachal. regio inungenda. Quod ſi variegata, multiformia, Vomitu rejiciantur recrementa, cum talia non abſque perverſo regurgitationis motu ex ſuperioribus inteſtinis in Ventriculum, eveniant, clyſmatum modò laudatus uſus non negligendus, perverſum inteſtinorum periſtalticum motum irritando inferiora verſus origens,

& ita

& ita Vomitus Violentiam cohibens. Sed ut ſupra monui, non eſt citò nimis cohibendus vomitus, inprimis quando nauſea urget, aut ſtertor anhelando auditur, quin potius in tuſſi ex ſtomacho, præ cæteris tuſſis ſpecieb⁹ furibunda, difficiliq; reſpiratione & aſthmatico affectu, ſtudioſe, ni ſponte ſuperveniat Vomitus, provocandus erit, præſens namq; levamen affert. Pro reliquiis a. materiæ acidæ mucilaginoſæ reſolvendis, ſyrupus de nicotiana legitimè paratus, ut & de Eryſimo optimè cum ▽ hyſſopi vel menthæ propinati conferunt, non minus, quam raphani ſuccus recens cum ſaccharo depurato temperatus, ingratus licet, efficaciſſimus tamen eſt: in cujus locum, mitior quidem, non minus tamen potens, liquor ſacchari ex raphano in taleolas inciſo, ſaccharoq; largiter inſperſo defluens, commodè ſubſtituitur. Quod ſi non ex ſtomacho, ſed pectore a. larynge potius affecta & lymphâ à acriori, vel aëre inclementiore irritata, tuſſis contumax ſicca, ſæpius nocturna oriatur, ſperma ceti, quacunq; ratione commodiſſimè in juſculo vel cereviſia a. lacte probè calido propinandum erit, ſpiritus quoque ⊖✳ci aniſatus, inſigni hic meritò extollendus encomio, etiam dentitio difficilior talem tuſſim, quod interdum contingit, excitaverit, quo in caſu vomitorium interdum præmittendum erit: ſed præ cæteris Liqvor C. C. ſuccinatus, ſupra pluribus laudatus, in affectibus infantum Catarrhalibus quibuscunq; primum meretur locum. Nec contemnendum hic eſt evporiſton muliercularum, ex *Cratonis, trium Imperatorum Archiatri*, experientia ipſis compertum, nempè juſculum decoctionis raporum c. ſaccharo ſedulò infantibus porrectum. Adultioribus paulò, decoctum rad. helenii c. uvis corinthiacis in Vino pauco addito ſaccharo confert, non minus qvam loch de paſſulis cum mucilagine ſeminis lini a. cydoniorum permiſtum eſt blandum temperans. Externe in tali tuſſi ſicca inunctio plantarum pedis veſpertina cum pingvedine lucii piſcis eſt proficua. Qvod ſi verò ſingultus ex qvacunqve cauſa adfuerit, isq; paulo pertinacior ſit, vomitus inprimis conducit, evellendo acres acidas ſordes, ſtomacho in ſpecie ſic dicto adhærentes, propinando poſtmodum pulv. Joelis in omni ſingultu ab eodem æſtimatum, ex C. C. uſto & Coral. præp. an. miſtis conflatum, gutt. j. l. alteram Ol. d. cinamomi a. aniſi addendo nec omittendo proficuum Theriaces uſu aut qvod ſæpius jam laudavimus, noſtras aroma, aniſum nempè, ſingultui etiam adultorum appropriatum, externo pariter ac interno uſu, non minus, qvam polychreſtum Caſtoreum.

Tuſſis & Aſthma.

Catarrhi.

Singultus.

Lumbrici. §. 11. Vermium otioſa proles, mille incommoda inferens, felicius vix exturbabitur, quam ☿ialibus per os exhibitis, infuſis tunc ſimul clyſmatibus ex lactis vaccini vel muliebris ℥ij. ad ℥iij. additâ ſacchari ſ. q. ut illorum hoſtili impetu, in fugam verſi lumbrici, hujus dulcedine allecti melius decipi queant. Uſurpantur ☿ialia vel in formâ ▽æ ut vocant, Hermeticæ, ſ. quam ☿ius vivus in eadem bulliendo ſuo contagio infecerit, vel in formâ pulveris, ſi nempe ☿ vivum cum certo quodam ſucco ut inquit *Schrœderus Pharmac. l. 3. c. 15. p. 398.* id eſt, cum ſaccharo continuatâ tritura in pulverem redactum propinaveris in cochleari ligneo, loco cujus & in ablactatis ☿ius dulcis cum conſervâ fl. perſicorum, l. cum ſaccharo in rotulas redactus commodè uſurpatur. Quod ſi quis horreat ad ☿ii nomen, is gentianæ pulverem cum C.C. ſ. △. & tantillæ myrrhæ, jurato lumbricorum hoſte (vel quæ præſentaneam magis fert opem, Tinctura ſalutis) exhibere poterit; vel ſaltem ſpiritum & ⊖ vol. C.C. adeoq; & polychreſtum liquorem C.C. ſuccinatum. Applicare poteſt præterea unguentũ ex aloë hepaticâ c. felle tauri ſubacta, cum Ol. colocynthid. acuatar., egioni umbilicali, cum portione veſiculæ ſuillæ, ſic namq; facilè inviſi hi hoſpites eliminabuntur.

Atrophiæ. §. 12. Quod ſi denegatus alimenti tranſitus atrophiam inferat, laudata ſæpius volatilia, & alimenti depravationem ejusq; viſciditatem corrigent, & forti penetratione reſerabunt obſtructos anteà meatus, præmiſſo & interdum iterato ſubinde blando laxativo, quæ ob id lactationis tempore ſubinde iteranda erunt, ſicut poſt ablactationem liquor ♀i *à Barbette in Prax. l. 3. c. 2. obſ. 3.* commendatus erit proficuus, ut & ♀us ⊕latus Tacheniano more paratus, ut & arcanum duplicatum *Mynſichti,* & Tinctura ⊕li ♂ ♀iſata, erunt utiliſſima. Externè ad reſolvendam ſpiſſiorem mucilaginem, linimenta ex gumm. ammon. ſupra §. 9. laudata, it. quæ fiunt ex Ungv. Martiato, altheæ compoſito, Ol. Philoſ. felle tauri &c. erunt proficua, quorum formulæ, vid. in *Sylvii Prax. l. 1. c. 14. p. 167. & Barbette c. l.* it. *anat. Pract. l. 1. c. 14.* Ceu præſentiſſimum, ſæpeq; probatum remedium ab *Hœfero Herc. Med. p. 349.* commendatur Pulmentum illud, quod Vertex ferreus rotæ molaris, inter movendum colligit, extra illitum: cum hiſce conferantur *Miſcell. Acad. Nat. Cur.* anno 2. obſ. 152. & ſpeciatim anno 3. obſ. 250.

Tineæ & Achores. §. 13. Quod ſi Cutanea ex vitiata nutritione ſubinde etiam neglectâ balneatione effloreſcant Vitia, in achores, Tineam & cruſtã Lacteam &c. interne alcalinis Volatilibus ſæpe laudatis, in ſpecie vi-

petinis

perinis inſiſtendum, tantillum Liquoris C. C. ſuccin. aut ⊖ vol. viper. Pulverisve cujuſdam Viperini propinando, vel Tincturam ♀ ſupra laudatam crebrius guttatim exhibendo, vel C. C. ſ. △ aut ♀ diaph. aut Ocul. ♋ c. paucâ myrrhâ iteratis vicibus uſurpando. Externè ☿ialia, quibus hoc in paſſu ſubindè abutuntur, videntur, cum Epileptica in tenellis adeò ſubjectis inducant ſymptomata, *Timæo* teſte *Reſponſ. 43. p. 106.* nec lotiones pro curandâ tineâ ex Nicotianâ inſtituendæ, pulverisvè ejus inſperſiones, ebrietatem enim turbulentam, anxietates præcordiorum c. lipothymiis Vomitus, & copioſos receſſus ſuperveniſſe talibus obſervatum eſt, *à Celeb. Boyle Uſefulneſ. of. Experim. Philoſ. p. 211.* & à *Febrio tr. d' abſinth. p. 90.* Potius Puſtulæ linimentis ſaturninis a. ♁eis acidum abſorbentibus a. temperantib. blandè inungantur, quib. ſi add. ⊖♀i modicum, exoptatus habebitur ſucceſſus v. g. pulv. fl. ♁ excipiatur ungv. de ceruſſ. camphor. vel diapomph. c. ſ. q. Ol. nicotian. vulgar. addendo ⊖♀i plus min⁹, prout acrius vel mitius poſtulamus linimentũ, quo ipſo illitæ puſtulæ optimè exareſcent & curabuntur, facit huc etiam unguent. expertum *Panaroll. Pent. 5. obſ. 31.* ex Sulph. axungiâ (porcinâ) & ſucco limonum, quo illitus locus tineâ defœdatus aliquoties, & poſtmodum decocto malvarum ablutus, optime reſtituitur. Vulgaria fugimus meritò Unguenta, & Linimenta, ubi ſimplicia cerâ, Oleis, therebint. pinguedinibus, reſinis ſimilibusvè permixta, & partim ſaturata, partim obruta & ſubacta, nullam operandi vim exſerere valent, niſi quod poros cutis denſe incruſtando malum longè deterius reddant. Meritò a. duplex harum in Cute efflorescentiarum ſtatus, duplicem medendi rationem Medico inſinuat. Interdum enim puſtulæ hæ, ex acriori acido in manantia jam degeneraverint ulcuſcula, acrem plus minus, tenuemq; ſaniem jugiter plorantia, quibus leviter linteo, vel ſpongiolâ, ▽ ſpermatis ranarum turgidâ abſterſis, inſpergantur pulveres acida abſorbentes, viſcida modice reſolventes, & ita ut vocant exſiccantes, & detergentes, qualia componuntur ex Creta, Lacte Lunæ, Succino C. C. uſto ceruſſa, tutia, myrrhâ, fl. Sulph. & ſimilibus, præ cæteris crocus ♂. ex ejus ⊕lo per lixivium ⊖♀i præcipitatus & probè edulcoratus, ex nodulo leniter inſperſus, mirabilis exiſtit, cui tantillũ ⊖♀. coſmetici ſummi, quantum nempè ſine doloris ſenſu perferri poteſt, inprimis ſi contumaciores fuerint, a. ſubinde repullularint defœdationes dictæ, conſulto permiſcetur. His namq; abſorpto acido, & deterſo viſcido, ſponte

 ſuc-

ſucceſſivè coibunt ulcuſcula, idq; citra ullum recidivæ metum. Sic enim v. g. Lactumina, der Anſprung / faciei ſi offuſcant nitorem, puſtulis in ſpecie manantibus inſpergendum eſt: Rec. pulv. Lap. calam. ℥j. fl. Sulph. ℈ij. ceruſſæ. ʒſ. ⊖♀i gr. xij. l. xv. M. f. pulv. ſubtiliſſ. inſpergendus. Quod ſi v. mitius in dictis ulcuſculis peccaverit acidum, idque jam ſub ſua ⊖ ſedine temperata cum purulentiâ viſcidâ coiverit, in tenaces & ſubindè ſpiſſas cruſtas, ſufficiant ſimpliciter alcalia fixa cruſtas emollientia, & acidum vitioſum in radice penitus deſtruentia, quem in finem vel lixivio vulgari blandè humectentur, ſubindè dictæ puſtulæ, vel oleo ♀i per deliqvium eædem blandè quaſi illinantur, vel ex dicto oleo per deliqvium cum oleo expreſſo amygdal. dulc. fiat ſubtilis litus, dicto modo applicandus; Quod ſi grandiores tumores glandularum circa capitis protuberent confinia, applicandum eſt pro eorum diſſolutione Empl. de melilot. malax. c. ol. Philoſ. vel fiat compoſit. ex eodem cum Emplaſtr. de galbano Crocato, *Mynſ.* & ita imponantur, aliquandiu relinquendo. Quæcunqꝫ autem modo recenſita externa, non niſi præmiſſis internis, & fomitem morboſum tam in primis viis, ſpeciatim in ſtomacho, quàm in latice lymphæ corrigentibus & delentibus in uſum vocanda ſunt, ne pallietur morbus externus, & gravior internus inducatur affectus.

Variolæ, §. 13. Variolæ vel morbilli ſi affligant infantes, expulſionem earum, ſeu acidi viſcidi peccantis ex lymphâ & ſanguine ſeparationem, indeque natæ febrilis efferveſcentia mitigationem promovent optimè ſemina iſta expulſiva dicta, napi videlic. card. bened. aquileg. naſturt. &c. cum additâ myrrhâ paucâ, c. ▽. ſambuc. & ſcabioſ. in emulſionis formam, ad imitationem *Zvvelferi Phar. reg. p. 209.* redacta, quæ infantibus perquam ſalutariter porrigitur. De cætero & ♁ diaphor. tam vulgare, quam quod magis appropriatum hic creditur, ex ☿io Vitæ paratum, additis granis aliquot myrrhæ item caſtorei conſulto in ▽. vel vehiculo appropriato iiſdem, reiteratis vicibus exhibetur, non ſecus ac C. C. f. △ ſimili modo ſalubriter convenit. Myrrhæ nunquam in Variolis aut morbillis negligendus uſus, tot experimentis jam confirmatus, unde & eſſentia myrrhæ ſeu ſalutis ſupra laudata, comprobatæ hic eſt efficaciæ, uti & eſſentia caſtorei, tam ſimplex, quam quæ magis eſt compoſita ex caſtoreo & aſa fœtida, cum ſpiritu vini ♀iſato parata, ceu præſervativa pariter ac curativa ſuo modo Variolarum ab aliis eſt commendatiſſima. Dictis uſibus (niſi ſuperflue delicati in remediorum ſelectu eſſe velimus) ſimiliter infuſio ſtercoris equini

in

in potu ordinario mirè conducit, ſtercoris tamen ovilli uſus huic adhuc præferendus eſt in Variolis, ſicut in Morbillis Caprillum eminet. Promotâ ſic puſtularum eruptione & corporis fervore tepeſcente, id quod deeſt ad maturationem earundem, pulv. ocul. ♋ c. myrrhâ crebrius reiteratus abſolvit. Quod ſi gravior acrimonia, ſub eruptione horum exanthematum, Epileptica intulerit ſymptomata, in tenerioribus ſpiritus C. C. Succin. aut ⊖ vol. Cran. hum. par ſibi vix inveniet remedium, ſicut robuſtioribus paulò Cinnab. ♁. & ſuper ejus baſin conſtructum ſpecificum Cephalicum, optimè confert, inprimis c. dictis Volat. ſociatum. Nutrix intereà in potu quotidiano diligenter gelatinam C. C. diſſolvat & hauriat.

§. 14. Aphtharum moleſtiæ, quæ utplurimum lactationem infantum impediunt, ut removeantur, egregiè confert raparum in ▽ coctarum, ſuccus expreſſus, cui tantillum ſacchari vel mellis additum fuerit, quo eluatur & abſtergatur frequentius os eorum: vel quod aliis perplacet, raparum ſupra △e, tecto vaſe, ſine ▽ aſſatarum ſuccus expreſſus, etiam ſine ſaccharo optimus, dicto modo illitus. Aut horum loco ▽ extinctionis chalybis, in quo ſalvia & parum mellis bullierint modicè commodè pro eluendo ore adminiſtratur. Decoctum quoq; veronicæ cum melle in ▽ ſimplici factum, pro ore eluendo, eſt uſu frequenti compertiſſimum. Quod ſi maligniora, aut etiam ſerpentia oris fuerint ulcera, idq; in ablactandis imprimis, nam lactentium nutrimentum lacteum pro medicina ex parte inſervire poteſt inſtar omnium ſit linimentum ex melle c. tantillo ſpiritus ⊕li, vel quod magis placet, c. ſpiritu ⊖is impregnato ſubinde ori illitum. *Aphthæ.*

§. 15. Epilepticos tandem inſultus, eorumq; prodromos ſomnum turbantes pavores, ut curemus, nobile eſt remedium ♀♁ii, ex hujus ſcoriis ultimâ vice certo modo præcipitatum, gr. j. & in robuſtioribus paulo gr. j ß. doſ. Epilepticos inſultus tam imminentes quam præſentes ſiſtens, ſimulq; mineram morbi, ſi quæ reperiatur in primis viis, auſpicatô vomitu exturbans, quibus locis repurgatis, etiam repetitis, vicibus ſine tali effectu tuto propinari poteſt, blandâ quiete & diaphoreſi; novercam hanc potius quam matrem puerorum ſopiens. Interim non rejiciendum puto, communia evporiſta, qualia ſunt pulvis marchionis, raſur. cran. human. Unicornu marin. & hippopotam. vel Unicornu foſſile, bezoar. lap. &c. omnia enim hæc acidum nervos infeſtans abſorbent, & ita malum, non mediocriter levant, in-

 terdum

terdum planè tollunt. Quibuſdam præterea ceu inter ſecretiora ad Epilepſiam Infantum remedia aſſervatur pulvis iſte citrinus, ſeu farina muſco terreſtri clavato, h. e. lycopodio inſidens, 🜍eæ proſapiæ, adeoq; facilè flammam concipiens, & inſtar pyrii pulveris crepitum edens, qui ad)ſſ. ceu ſummum Epilepticum puerile commendatur: cui tamen adhuc præferendam exiſtimo ſimilem 🜍eam farinam in julis Coryli pro vere reperibilem: cum Coryli lignum mirabile iſtud heraclinum oleum, ſingulare antiepilepticum Rulandi fundat; ritè deſtillatum, ſicut & viſcus Corylinus, nobile evporiſton ad Epilepſias eſſe ſolet. Sed ubi talia non ſuffecerint, omnibus præferendus eſt, liquor C. C. ſuccinatus crebriori experientiâ ad pueriles affectus epilepticos comprobatus, ex quacunq; causâ originē traxerint, etiamſi dentitionis difficultas eaſdem excitaverit, ſuo tamen optimè officio ſatisfacit. Externè abdomini cordisqve, ut vocant, ſcrobiculo inungendum eſt balſamum ſuccini, ceu optimum evporiſton.

§. 16. Dentitionis laborioſum, & tenellis ob ſymptomatum graviſſimorum ſyndromen ſubinde mortiferum negotium, ut promoveatur, & doloribus leniendis & ſymptomatis ſupervenientibus mitigandis, omnis opera impendenda erit. Dolor ergò ut leniatur, & gingivæ minus ſenſiles, ſimulq; molliores reddantur, eædem crebrius ſucco Cancr. fluviatilium contuſ. c/▽ fl. cyani extracto illinendæ, aut balſamo puerorum dentientium à *J. D. Horſtio* in diſpenſ. p. 567. deſcripto, eædem inungendæ: rad. altheæ fruſtulum recens, vel aridum in ▽ malvæ maceratum, ſæpius maſticandum infanti præbeatur, ut hujus mulcilagine à ſalivâ ſub maſticatione extractâ, emolliantur gingivæ melius: cujus loco non ineptè alii fruſtulum corii lardi recentis ſubſtituunt. Sanguis ex criſta galli parum inciſa recens collectus, & gingivis illitus, ad dentium eruptionem promovendam impensè quibusdam laudatur. Non ſecus ac leporinum cerebrum coctum, & melle permiſtum, ceu unum ex potentiſſimis remediis, ſimili modo applicatum. Aliis irritis, ſi protuberantia gingivarum, & ſuperior ejus candidor reddita ora, dentis jam proximè abſconditi ſignum exhibeant, ſcalpello eas incidit *Paræus l. 23. c. 67.* quod ceu tutum ſibique compertum & ſummè proficuum commendat *Borellus 1. obſ. 97.* Extra maxillæ & regioni temporum loci dolentis pro ſpaſmo doloroſo dictorum locorum leniendo illinatur medulla crurum Vituli, oleum amygdal. dulc. chamomill. ungv. d' altheæ: mucilag. rad. altheæ, aut

pſyllii,

pſyllii Theriaca &c. Ut verò reliqua interea mitigentur ſupervenientia ſymptomata; qualia primariò ſunt febris & convulſiones, optimum fuerit, ſi alvus quantum poſſibile ſervetur probè fluida, nam *quibus, cum dentes erumpunt, alvus crebro demittit, minus convulſione tentantur*, inquit *Hippocr. de dentit. Lib.* hinc vel ſponte alvus fluidior ſervetur talis, vel eadem clyſmatis, ſimilibusq; remediis laxior reddatur, conſ. *Hœfer.* Herc.med. p. 355. Idq; ſpeciatim in iis, qui ex nutricis cacochymiâ minus laudabilem ſanguinis, reliquorumq; contentorum craſin obtinent: nam & tales ordinariò gravius ſub dentitione laborare aſſolent. Internè Gelatina C. C. recens, crebrius quocunque vehiculo propinata, & hinc Liqv. C.C. ſuccinatus, ob convulſionum inprimis metum, medicamenta ſunt tutiſſima & utiliſſima.

§. 17. Ad febres nunc devolvimur, quarum varietas, variam etiam medendi methodum exigit. Intermittentes, utut rariores, quocunq; ætatis tempore affligant pueros, curat præmiſſis in ſpecie Vomitoriis ſpiritus ⊖✱ci, aut loco hujus ⊖ abſinth. fixum, vel deniq; ⊖ holſaticum dictum alias arcanum duplicatum Mynſichti. Continuas verò lentas, ex acido viſcido, hisq; cognatas catarrhales, ex lymphâ nimis acidâ, poſt laxativa & clyſmata, vix aliud remedii genus melius, quam ſpiritus ⊖✱ci, ſimplex aut aniſatus aut liquor C. C. ſuccinatus curabit, in ſpecie poſteriores, ad quas etiam Tinctura myrrhæ ſalutaris exiſtit. Quod ſi verò ablactati ſint, optimè liquor ♀i, ſupra laudatus, it. ⊖✱ cum c. dimidio Ocul. ♋. ſæpius reiteratum, eas profligabit. Continuæ ardentes, hisq; ſimiles, utut raræ affligant tenellos, eos tamen Vomitu, inprimis præmiſſo, aut aliis evacuativis, profligant ♁ diaph. ut & C. C. ſ. △. & cum eodem compoſitus pulvis febrilis Ludovici in pharmacia. p. 280. & 282. quin & in potum ordinarium, quem præter lac avide ſubinde appetunt, in nodulo infuſum ſtercus equinum, vile equidem, ſed non niſi delicatis ſuperſtitiosè contemnendũ eſt evporiſton, loco cujus tamen & Gelat. C. C. tam infanti, quam in ſpecie etiam Nutrici in potu ordinario frequenter propinetur, inſignis his in affectibus uſus. Aliàs ſi robuſtiores paulò extiterint ⊕♁iatum, uti & arcanũ dupl. Mynſ. modò laudatum, cum modo dictis exhibita, ſunt egregiè proficua: quin & nil impedit, quò minus etiam miſturæ blandè acidulæ, pro compeſcendo æſtu ſitiq; moleſta propinentur, ſicut & ſeri lactis cum ſucco Citri acidulari potus eſt non ingratus. Quod ſi malignitas conjuncta fuerit, præter modò enarrata etiam emulſio ſupra de Variolis laudata. c. C.C. ſ. ▽. ♀ diaphor. Terra

ſigill.

ſigill. & ſimilibus in ſpecie convenit. Miſturæ qvoq; cum diaſcordio Fracaſtorii, aut moderatâ Theriacæ doſi imprægnatæ in paulo robuſtioribus tuto in uſum revocari poſſunt.

§. 18. Crinones, v. Vermes ſi affligant pueros, poſt Tincturam ☿ii Balnei repetitus uſus, præſervative pariter & curativè eosdem removet. Pro maturandâ tamen genitorum remotione, conſultum eſt, ut Balneo ▽ æ dulcis mellis modicum addatur, qvo ſub lotione hujus dulcedine allecti vermiculi per poros capitibus ſuis prominentes comodè, vel ungvibus acutioribus, vel volſellâ exiguâ ſubtiliter extrahi qveant, id qvod aliqvoties reiterandum erit. Aliis in more poſitum eſt, ut ablutos in Balneo infantes, manu melli intinctâ blandè perfricent, & hinc prolectos Vermiculos vel cruſtâ panis duriore in formam aciei cultri reſciſſa, idq; tutius, vel ſcalpello, idq; minus ſecurè abradant & removeant *Petrus à Caſtro Tr. de Coloſtro*, mulierum Luſitanarum experimento fuliginem Caminariam cum melle & lacte mixtam, dorſo illitam laudat. Præ cæteris, modò dictorum, uno alterove præmiſſo convenit ▽ aloëtica *Timæi*, qvotidiè aliqvandiu inuncta: de cujus uſu: *vid. l. 5. caſ. 23* deſcript. c.l. cap. 4. qvinimò putarim, ▽ hermeticam ſ. decoctionis ☿ii vivi, uti Lumbricis & ſcabiei optimè conferre ſolet, etiam eandem in Balneo cutim abluendo uſurpaum; citra ullum periculum dictos Crinones necare & tollere poſſe. Plura de his *vid. in Velſch. ſupr. cit. Locis.*

§. 19. Intertrigo, ſi tenellam Cutim cuticulæ tegmine ſpoliaverit, vix citius aut jucundius removetur, qvam croco ♂ ex ⊖-lo præcipitato ſupra laudatos ſine ullo vel minimo ſenſu excoriata loca reſtituens: cujus defectu & Terra ⊖-li dulcis conſulto ſubſtitui poteſt: Vel ſi macularum in linteis exinde nata flavedo ſit obſtaculo, uſurpetur pulvis ex C.C. uſto, creta, & pauca ceruſſa, quæ ipſa nodulo tenui incluſa ſuſpenſa manu blandè inſpersâ, ſuper impoſito linteolo quicquid fuerit mali, ſiſtunt.

§. 20. Hæc ipſa, quæ hactenus tractata fuerunt, uti primariò, de tenerioribus, & quæ nutricis adhuc ſuſtentantur Lacte, intelligenda veniunt, infantibus, ita eadem mutatis mutandis de facili quoqve ablactatis & vegetiore robore jam jam adoleſcentibus applicari poſſunt. Modò conſideremus, quoſcunq; infantes, & ſpeciatim qui lautiori gaudent diætâ, & à teneris unguiculis luxuriosè magis, quam ſalubriter educari ſolent, ob communem iis addiphagiam & quaſi voracitatem obnoxios eſſe cruditati acidæ ex quâ ceu uberrimâ ſcaturigine, ſimilia iis, quibus ſub lactatione, ex lactis p. n. aceſcentia & corruptione &c. conflictari ſolent, mala in eoſdem largiter redundare ſolent, quæ ipſa etiam, aut iisdem ferè aut ſimilibus medicamentorum generibus profligenda erunt, quo tenera hæc proles, in Divini ſui Creatoris Gloriam, & Proximi Salutem benè educari ac inſtitui juſſit. Ipſi Conditori Cœli & Terræ ſit

SOLI GLORIA.